Контрольный экземпляр

Массо а махкий пролетареш, цхьаьнакхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьла 1923 шера дена ● ШОАТТА, 28 АПРЕЛЬ, 1984 ШУ. ● № 51 (6929). Мах. 3 кап.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюро кхин аргІанарча заседане дийцад боахам хьалбарахи экономикана ду доал эргадаьккха тоадарахи дола а хІаьта митта СССР аргахецара политика а цхьадола дешаш.

КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленуме лаьрххІача тайнара, Политбюрос, укх шера хьалхарча квартале баьча балха итогаш а терхальаш, анализ лай мохк экономически социальни дегІабоалабара Паччахьалкхен план кхоачашъяра лелама.

Белгалдаьккхад, наьха къахьегама хьинар айдалар, порядок организованности дІахо чІоагІъяр, партийни, советски, боахама организаци общественни организацеша хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тІаберзабаь болх бар бахьан долаш укх шера хьалхарча квартале экономически социальни дегІаахара Паччахьалкхен план кхоачашъелга толамегІа лайнна хилар. Лакхъелнай экономически дегІаахарен советски наьха хьал-торо тоаяларен темпаш. Тоаденнад производстве эффективноста хьокхамаш. Юрта боахаме дукхагІа, эца а ийцай, кийч а лай хьайбай продукташ. Промышленностен машиннахьа транспортен болхлоше бІарчча хьалйицача сийленца кхоачашдаьд шоаш партена декха хинна доп — цар вІашт Іехьдаьккхад плана согІа къахьегама овсарле дукъа процент лакхъалгаш продукци хьаяргга дІадодар ах процент лохделгаш.

Цунца цхьана КПСС ЦК Политбюрос хьалхадаьккхад, дикача хІамай юкъарча хьокхамашта тІехьашка хьуладенна дукхача хана боалама цхьайолча лоархІамеча участкашка хІанз вІаштІехьдоаца хІамаш доаххаш хилар. Вихза пайда эцац болх беш йолча мощностех. Валха ха дукха йов, дукха моттигаш я йоаго хІама, бийдал, кхьйола ресурсаш кхояра заданеш кхоачаш на еш. Кхьметтел план толаме кхоачашъеш долча доакъошка а кІезига яц тІехьаюса предприятеш. Овлангара дена аргало лаьц поставкай дисциплина кхоачашъяра даькье.

Союзни республикай Компартей ЦК-ашта, парте крайкомаштен обкомаштен, министерстваштa а ведомстваштa а, советски, боахама, общественни организацешта хьалхашка декхар оттадаьд хьалхарча квартале баьча балха итогех выводаш е, хІара предприяте гІулккаш кІоергагІа еца, царех хьахуларай мах пийсагІа бе, тІехьйоса участкаш хьалхаяллара уйла тІаерзае, тІаккха, балха хьинар лаьгІ ца а долийташ, 1984 шера плана заданеш тІаийна социалистически декхараш тешаме кхоачашдара дикка дарг мел доацар да.

Политбюро заседане дийцар капитальни гІирсаш хьалдара планировани елга, вІаштІехьдоахлига, управлени елга тоадарах дола доаш. Цу денах лаьца тІаийначa КПСС ЦК-ая СССР Министрий Советен соцам тІа белгалдаьд предприятеш кхы тІа а технически кийчъелга сихдарен царна реконструкци ярая, проектировани дикагІа хилийтара, хьалдеча гІирсашта ю планировани кулгали эргадаьккха тоадаре, гІишлой производствана деча доала керттера зиэнаш хиларах тарра гІишлонмонтажни трестий лоархІам лакхбара тІадерзадаь массехк гІулакх. Дукха мероприятеш оттадай капитальни вложенеех пайда эцара эффективность лакхъяра. ГІирсаш хьалдара ханаш лоацъярах дикагІа хьалдаран производственни мощносташ шоай хаикалье нараерзаяра плаанех заданеш кхоачаш а тІехкхоачаш а эча экономически стимулировани яра чакхъяна.

Е соцам дегІабоалабара решенеш кийчъел тІаэцерІ гІишлош хьалъеча къахьегама овсарле дІахо лакхъяра, къахьегамех доагІара премени телара система эргальакха тоаяра, проектносметни гІулакх тоадара, гІишлош хьалъеча производства бодрам лакхбара тІаерзаль технически политика Іалашъяра хьаллара СССР Госстрой бехктокхам чІоагІбара дешаш лаьца.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.), февральски майски (1984 ш.) Пленумий решенешца хьелхла а лелаеш, Политбюрос дийцад управлени дІахо эргальакха тоаяра керттера лостамаш белгалдарца дувзаденна дола дешаш. Цунца дувзаденна белгалдаьккхар паччахьалкхе хьалъеча демократически централизма принцип кхы а дукхагІа дерригІа чакхъяхана. Кулгалдара экономически методаш чІоагІъянза, отраслевни территориальни дегІаахар къисагІа цхьана тардеш лелаяна. Отраслашта юкъера бувзамаш эргадоахай тоадалза, управлене керттера звено — производственни объединени предприяти — боахама гІулакхашта дукхагІа ший йукьагІа хилийтала яр на хилар.

Цу дерригача хІамаша, Политбюрос белгал ма даьккхара, шоай уйла йоагІ-йоагІача отраслашта стратегически дола дешаш кхестадара тІаерзае еш, аравенача продукцица халкъа боахама мах эц кхоачам бара хьалхара биззача боараме шол дала дезаш йола штабаш а хинна дІаотта езача министерствай функцеш дІахо кхьйсагІа вІаштІехьъяха ерхІ. Экономика комплексе дегІакхуладара Іалашдара боккхача лоархІама да республиканский моттигерчех органий боккъонаш дІахо шоръяра бехктокхам чІоагІбара. ХІаьта митта управлени централни органий белах боарам дикка лакхбар, цар аппарат эргальакха тоаяр.

Агропромышленни комплекса проблемаех лаьца Москве хиннача Ерригсоюзни экономически совещане итогашца дувзаденна КПСС ЦК Политбюрос соцам республикай Компартей ЦК-ашта, парте крайкомаштен обкомаштен, йоагІ-йоагІача министерствай ведомствай кулгалхошта тІадиллад Кхачан программа кхоачашъяра лелама анализ елгех юртбоахама производства эффективность лакхъяра, колхозашкен совхозашкен экономически болх тоабара, боахама механизми агропромышленни комплексе дерригача доакъошта ду доал, эргальакха тоадара чакхдоаларгдоль хьалда гІулакхаш белгалделгаш.

КПСС ЦК Политбюрос къоабалдаьд новкъостий К. У. Черненкоа Д. Ф. Устинова ПОРП ЦК Политбюро членаца Польски Халкъа Республикай оборона министраца Ф. Сивицкица вІашагІкхетаралла беседаш араях хьалхарам.

Хьанна а хьехь, къоабалбаьб Вулканите хиннача Варшавски Договора юкъедаьа лоацача паччахьалкхений кхьча мехкашларча гІулакхий министрий Комитета заседане итогех нов. А. А. Громыкос баь а хІаьта митта Венгерски Халкъа Республике вала хиначa нов. А. А. Громыко министаз бола а хоам.

КПСС ЦК Политбюро заседане дийца а дийца решенаш тІаийцай вай мехка чурчен арайхарчен политика кхьадоача кхьча дешаш а.

ЦХЬОАЛАГІЧА МАЙНА НАКЪАДОЛХАШ

Советски Союза къахьегамхой! ШерагІа йоаржае производства эффективности продукце дикали лакхъяр духьа лелаю социалистически яхь! Кхоачаш а тІехкхоачаш а ергья вай 1984 шера плани бІарчча пятилетка заданеш!

(КПСС ЦК ТІаьхамашара).

РАПОРТ ЛУ РЕСПУБЛИКА ИНДУСТРЕ

Дунен халкъашта юкъерча девача цІейна — ЦхьоалагІча майна дика къахьегами толамаш е дІахи мигаьбоагІа Нохч-ГІалгІайчен индустре болхлой.

Парте XXVI съезда, кух тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенаш вахаре йоаза чакх а йоалаш, цхьайталагІа пятилетка дегьагІча шера кхин хинах дьакха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоархалье республика индустре производственни коллективаша хьал хьалха, 1984 шера 26 апреле, рапорт делар продукци дьахала лаккарен дукхагІйола изделеш арахецарен бетта йола производственни программа кхоачашъярах. Ер бутт боалахьа планагІа лаьрхІачул согІа цхьхьана дІахоачаргьа 15 миллион согІа сома мехла тайп-тайпара продукци.

Къахьегама котало хьаьккхай мехкдаьтта, мехкдаьттахимически, энергетически, машинашъеча, аьгача, кхачан промышленноста кхи цхьадолча доакъой болхлоша.

Халкъа боахама эгара къьалагІдеча дакъа болхлойна-мехкдаьттахоша хиная хьалха пачхьалкхен кийа кхоачаш а ль, дика согІат кийчдаьд Даьхена. 1984 шера бетта планал согІа цар доахкаргда 55 эзар тонн мехкдаьттен 26 миллион кубически метр газа. Из да цар республика доагора-энергетически балансе къакъ а долаш лаьна дола дакъа.

Социалистически яхье хьалха латт «Старогрознефть», «Малгобекнефть» мехкдаьттен газа йоахача управленей, Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода, Нохч-ГІалгІай цементни завода, Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене ашакбетона конструкцей завода, кхьча предприятей коллективаш.

Къахьегама овсарле планагІа лаьрхІачул яхье процент лакхъяраш аралецача продукцега дІабода мах ах процент лохдаран тІаийца встречни планаш толаме кхоачашъеш я республикерча промышленни предприятий коллективаша.

Доагора-энергетически ресурсаш кхоъ беш дІахийтара тІаерзадаь йола мероприятеш чакх а йоалаш, производственни коллективаша кхояй дикка дукха электроэнерги, доагор, кхин дукхха бийдала ресурсаш а.

Заводашка а фабрикашка а юкъекхуь Іилма-технически прогресс, чІоагІъяй къахьегама дисциплина, балха массе а йолча участкашкара бехктокхам айбаь. Цу дерригіе а торо хилийтар къахьегама овсарле лакхъяра кхи кхоачашъе.

Шоай къахьегама лаьхац производственни коллективаша тІадерзаденд 1984 шерах бІарчча цхьайтталагІа пятилеткан планаш толаме кхоачашъяра.

Коммунист, цІи хеза къахьегамо хилара сийна ца Іеш, дика хьехамча санна вовз Грозненски электромеханически завода токарь Зиатков Виктор Пантелеевич. Дукха ба цу предприяте къахьегама ветерана, коммунистически къахьегама ударника шоай балха професси дика кареерзайта сагирхой. Царех нагахьа сиг вац хІанз шоай декхарам дикка тІехкхоачаш ца деш. ХІаьта Виктор Пантелеевича де а доагІаш доккхал ду ше балха говзал Іемаяьраш митта дика къахьегам хиларах.

ХІанз из хьехамча волаш ма комсомолец ва. Дукха ха ялалехьа шоай малагІа оттахал хьае кийча хургболаш ба уж.

СУРТА ТІА: В. Зиатков цун учениках цаІ Клишин Александр.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДИКА ХОАМАШ

Укх деношка В. И. Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производственни объединенена чуйоагІача мехкдаьттахой коллективашта кхаъ хиннаб. Укх шера хьалхарча кварталa Ерригсоюзни социалистически яхьа итог йича хьалхара моттиг яьккхай объединене. Цул согІа, цунна хьонаьй мехкдаьтта промышленноста Министерстван отрасла профсоюза ЦК-ая шарара лара тела Ше байракх хьалхара ахчан премии.

Мехкдаьттахой дикача къахьегама толамашца накъабоалх цІейна — ЦхьоалагІча майна. Цей хьатІакхачале пятилетка фонде бить бетта планал согІа дІадохийтаргда 55 эзар тонн мехкдаьтта, 26,6 миллион кубически метр газ, кхи эзар ах эзар согІа метр буруь тохарга, митта кхьдараш.

Объединене гІолла хьалхе лелаеш хьайоагІа «Грознефть», «Октябрьнефть» НГДУ-ш, Горячеводски УВР. ХІаьта «Старогрозненски» буруь тохара балхий управленера Шулкина, Горячеводски буруь тохара балхий управленера Дровалрубова бригадаш болх беш я пятилетка тІехьарча шера чотагІа.

* * *

СОВГІАТ ДІАДЕЛАР

Селхан «Чеченингушводстрой» яхача гІишлон управленена КПСС Нохч-ГІалгІай обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Ше байракх дІеелар облсовпрофа председателa Г. Г. Олейникова.

Из деза согІат управленен къахьегамхоашта деннад укх шера хьалхарча кварталe республика гІишлон управленешта юкъе хьалхара моттиг лакхарах.

А. РАШИДОВ.

НОРМАШ ТІЕХКХОАЧАШЪЮ МЕХАНИЗАТОРАША

«Алханчуртский» совхоза йоаккхача Ачалкхера № 1 йолча отделене 1200 гектар гурахьа дІадийна ялат да: 865 гектар кІа, 400 гектар мукх. Уж ялаташ дика Іаьсара а дьнна дегІадоагІаш латт. Цул согІа, укх шера хьалхеергьа 950 гектар хьаькІаши, 500 гектар генараши, массехк бІаь гектар кхы тайпа культураш.

Ханнахьен дийен шоай тракторашш царна тІехьенкаш йола юртбоахама техника кийча а яь, дІадоладаьд отделенерча механизаторашa бІаьстах балхаш. ХІанзехьа а дІайийнай хьалха хьалргІйолча силоса лаьркІа 150 гектар хьаькІаш, 20 гектар доакъарий буракаш, дІаоеш латт хьакІаш, кхы культураш.

Берригача механизаторашa лаьха социалистически декхараш тІаийцад. Вокъонца яхье а баьнна ши-ше котвала гІерташ къахьегаш ба укх деношка отделенера механизаторашa.

Газиев ІиІсас, ден норма 10 гектар йолаш, генараш дІадуь 18—20 гектара тІа, Бизиев Абулкита ден норма 18 гектар йолча 35—40 гектара тІа мангалш доах, Малороев Муссас — норма 1,3 гектар йолча 4,5 гектар комсашта фо а тесе тІера лаьтта дІадоакх. Вулгучев Осмален Чапанов Баширен К-700 яхача трактораца 140—150 процентага дІакхоачаш нормаш кхоачашъю БДТ-7 яхача дехача дискашца, «Нитран» яха препарат а тохаш, ялат дІаде лаьтта кийчдеш.

Механизаторий дикагІа къахьега безам хилийтаре хал-ханнахьа ахчан премеш тел, массанена бІарга а гуш, пенах хьалтеха доакх социалистически декхараш. Ханнахьен чан болаши кийчду Дзурбекин Хьвас дая хІанз.

Дукха ха йоацаш хиннача КПСС ЦК Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессен соцамаша деган гІоздаьхад, СССР Кхачан программа кхоачашъеча шоай кара доагІар юкъедаьхара хьинаре къахьегаш ба отделенера беррига болхлой.

И. БАРАХОЕВ,
тха штатe воаца корреспондент.

КПСС ЦК

25 АПРЕЛЕ КПСС ЦК ЗАСЕДАНЕ ХИЛАР КПСС ПРОГРАММА КЕРДА РЕДАКЦИ КИЙЧЪЯРА

Заседане къамаьл дир комиссе председателa, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста К. У. Черненкос. Цо белгалдаьккхар, деш дола къамаьл парте эгара лоархІамеча идейно - теоретически политически документах хилар. XXVI съезда решенега хьежжа, хІанзале белгалъара болх баь хилар белгал а даьккха, К. У. Черненкос дийцар Программа кердача редакце хьесапаца, чулоацамца дувзаденна дола юкъметтера дешаш.

Керттердар — керда общество социально - экономически дегІайоалаярга вай кхьча боарам бокъонца кхетабаргара дІадоладалар. Укх тІехьарча шерий парте документаш тІа принципиальни лоархІаме вывод ла вай исторически бІаьха оаса дегІаенача социализма этапе дІайолалучча латташ хилар. Цунца белгалдоалаш да партен советски халкъен карарчен дІахорчен хахара декхарий маІан а. ХІанзарча хьалашка вай Программа дегІаена социализм эргайоаккха программа хила еза, цунга хьежжа, кІезиг - кІезига долхаш, коммунизмага кхачалца дІаяхьахьаяхьа а ухаргдолаш.

ГІулакх цу тайпара дІалахьаро вайга йиш хулийт, вахаро хьагучаьнка хІанзарча Программа цхьаццайолча положенешта общество дегІаахара реальни лелама, цІаманна Іоаьча оспета юкъера башхалонаш дІахьа, белгалъарча хана юкъагІа лелаь коммунизма этара лакхерча фазага доалара накъехи хахаи йола аттачара уйла цІенгьаь керта тура дІаяхьа. Программа кердача редакце Іалашде дева, политически маІанга дилача, ІалаьнателоархІаме йола из проблема къоастаелта.

Новкъоста К. У. Черненкос дагадоххийтар, нагахьа санна терахам «тоьаш гальача, башха-хозача, тоам болча кхоанена» тІабохийташ хуле, тІаккха дукхагІйолча хана терхама кІаххара дуьллит цу кхоанента нугача халача хьаддача наькъен гІулакхен этара гаргагІара декхараш яхача В. И. Ленина дешаш.

ДегІаенача социализма реалистически, массе оагІорахьара вІаштІехьаьаккха характеристика яла йоагІа Программа тІа. Цу тІа хьахекха хила деза вайна карагІдийнараш вай совенаша, кердача исторически этапе социализмо хьаелдаш йола йоахтай торонаш. Цунна цхьана хьахьокха еза общественна хьалхашка латта тоалхаме проблемаш а. Кхьча дешашца аьлча, йоах К. У. Черненкос, хьажтта латтача реалешка, общественни практико хьахьекхарашка хьежжа хила деза. Духхьал программи установкай реализма ІалаьнатечІоагІа лоархІам баьб Ленина, «безам тІаозаш бола вай Программа низ цунах, аллаха цунах латташ хилар» а лоархІаш.

Кхетадеш да, вай кхача гІерташ йола перспективаш, бухсоцаш лерхІараш Программа тІа бокъонца къоастаярргдолаш хьахьекха хургдолга. Кхоаненга бола някъ хьахьокха, керда социальни горизонташ хьеллала езаш йоландаь я из Программа а. Цу хана, белгалдаьккхар К. У. Черненкос, керттера уйла тІаккхийта еза исторически бІарг кхетача кхоанена, хІанзарча кхоалашта кхоачашдургдолча лерхІараш.

Кхетадеш ма Программа кердача редакце тІа цу лерхІаргий шаьра маІан дла хургдолга, коммунистически идеалага бодача някъ тІа социалистически идеал хІанзчул тІехьагІа диза кхоачаш хинна хІама а дал. ДІаотт еаш хилар хьалхеха хургдолга. Дог тешадеш хьабелла боагІа цун ІалаьнатебокахахІара низ а йоза а, цун социальни нийсо а.

Программо тернхе тІаоза беза бокхача, социализм эргальакха тоаяра чІоагІа низ тІабахийта бе безача балха, вешта аьлча, вай вахаро шек хьахулийташ йола дукханча тайнареш тоалхамен проблемаш — шоай маІан ген хьальнача моттигаген дилача, кхетадеш ма дарра, коммунистически формаце хьалхарча фаза уж дале а е кхьдале а долча латІаех йола проблемаш къестаергйолаш дола хаьдна наьгъаш лехара. Коммунизмага бодача накъ тІа керд-керда мулаш доахаргда вай общества, вай хилача.

Цул тІехьагІа хьоахадир дукхала хьокхамех ханехи дола доп. Парте программа санна долча документа тІа цифраш сов дукха вІашагІъетта, лоадамбоацараш дашна мегаргдац. Каг-мет маІанаш сов дукха ца гулдича бакъахьа да. ЛоархІаме да, керттердар лоадам боацача хІамашцадІа а ийна, буке ца дахар, дегІаахара керттера някъ шаьра бІаргагуш хилар.

Дукхалца а йоацаш, динамически дегІаухача вай общества дийха дукхагІа йолча диналла характеристиках латташ хила беза программа керттера чулоацам цун кердача редакце тІа. Кхетадеш ма дарра, дукхала хьокхамаш а хила йиш йоацаш да деган а вай Іуйоагнача экономически социальни дегІаахара ориентираш. Укх уттаду вай пхе шерий пенанаш тІа, йІаьххача хана лаьрхІача програмашаш тІа. Цу тайнарча программех цаІ — 1986 — 2005 шерашта лаьрхІа СССР Іилма - технически прогресса Комплексни программа — кийчъеш латта дукха ха я. Цудухьа дикагІа пайда эца боагІар цунах парте Программа Іилманердайоалара, цунна юкъекхуьйлаш йола положенеш Іалашъ этара кердагІча выводашца, хьаддача Іилма-технически, экономически, социальни лоархІаме йолча йоастара.

Партейни программа доалца, къоастаьлушь, нийса, хІара коммуниста, вешта хІара советски саго а, атта Іомаергйолаш, кхетаергйолаш, шийвахара идейни къулба цунах цунна дулургдолаш хила еза. Къаьстта лоархІаме да из шерте керда хьахуухача къонабарешта.

Программа, кхетадеш да, йІаьхий хургья хІанзарча марксистско - ленински уйлахан выводаш, КПСС-ен межарашка йолча партейн эгара кердагІа йола опыт, дуней процессий реальносташ хьахьойхача дукхача кердача хьаддача положенешца.

«Керда редакци» яхача формуле, аьлар К. У. Черненкос, «керда» яхача дешан тІа хьа-м хьара хьарех тохаргдар. Цу гІулакха вай моа довла дезаш, къамаьла вож программа оттаяра хьакъехьа дац, аьнна. Вож программа къйна, белгала, эшаш яц. ХІана аьлча, хІанз йолаш йолчун тІа оттадаь, коммунизм хьалъярца юкъарчал доацаш дувзаденна дола стратегически декхараш хІанз укх сахьате кхоачашдайза доландаь. Цудухьа да парте кхоадагІча Программа кердача редакце хьакъехьа ярча вай ца дувцилга а.

Кийчдеш долча документа тІа хьахьехха хила деза вай хийца вахар меттел, хувцабенна вай политически мотт а — корта бола, формулировкашка шиш бола мотт. Лоацца аьлча, массадолча хІаманна хІанзарa Программа хила еза из.

КПСС Программа кердача редакце тІа къьгта хьахьокхала яргьац советски общество дегІаахара актуальни проблемаш, КПСС-о стратегически лерхІараш.

ЦІаккха а хувца ца луш КПСС-о программи дІадехар хира а дийнад, митта доаш, хувш а да хьалкъа хьал-торо хаддалаш лакхъерга. Цинтара хьадоагІаш да этара хьалхарча аргІаш декхар — чІоагІа эффективни экономика, советски наьха аллача материальни духовни хІаманашца церна тІехьтІехьа биззагІа кхоачам берго бола, вай паччахьалкхен низ лакхбергбола лардаш хьаяр. Программа тІа шаьра гургбола белгалбе беза Іилманен техникачен керда карегІдинараш ма йокта производства юкъехкхьяра, управлене формаш эргайоахаш тоаяра, наьха инициативен къахьегама хьинари дегІаккхулара тІаберзабаь някъ, хІаьта хоадам боллаш долча дакъе цунах тийша ма дий вай толамаш. КПСС Программа йоагІача тайнара хьахьоккха еза шин революца — Іилма-техническин социальни — вІашагІкхоттаре ядеш.

К. У. Черненкос белгал ма даьккхаре, Программа кердача редакце тІа ала доагІа классаш йоацаш йолча социалистически обществай — керда общественно - экономически формаци дегІайоагІача лоархІамегІарча вехаех цхьаннех. ХІаьта цу цхьан хана белгалдаккха а дела, общества классаш йоаца структура хьалъоттaль керттера низ хІанзара боккхой класс хиннилга хургйолга.

Классаш йоаца социалистически общество вІашттІехьъярех бокъонца дола социальни цхьа тайпа хьалхарга бодача някъ тІа лоархІаме этап хургья, цо, шеко йоацаш, наькa санна хувцамаш дергда стройна тІерча ерригача структурашка. Цунца дувзаденна Программа тІа хьахьокха доагІа, вай социалистически демократии паччахьалкхен, халкъа социалистически самоуправлене ерригa формаш дІахо дегІайоагІийлга парте мишта кхетаду.

Программа тІа къамий доп дашха дезаш да дегІаенача социализма хьалашка, хьахьокха еза общественни вахара интернационализаци еча объективни процессашра, уж кІезиг-кІезига долхаш, цхьабакъда, лоарагІа ца доалаш, вІашн гергадахаргдарa хьайоагІаш йола къамий кхоане.

Программа кердача редакце бІаргагІа йолча проблемех цаІ — керда тайпа саг, гармонично дегІаена саг вІаштІехьъаккхар. Кхетадеш да, укхаза, кхьдола дешаш дуцнача хана санна, идеализацех, хьалха лелхитах ловрадала дезилга.

Дерригача документа юкъе гІалла чакхйоалаш йола централни тема я парте тема, КПСС еррига Программа из я парте стратегин тактикен, цо беча балха принципаш, советски общества политически системера цув моттиги лоархІами хьагойташ йола Программа. ЛоархІаме да парте кулгаллара лоархІам лакхбалар, социалистически демократи кІоаргдалар цаІ йола, бІарчча закономерни процесс хилар дІагойтар.

Кхетадеш да, аьлар дІахо К. У. Черненкос, Программа текста кІийлен тІара дакъа мохк чура дегІаахара дешаш та кхетадаь хила дезаш хилар. Уж къоастадарах тайпана дий, бухсоцца кхьчача, арахьарча политикера а машар баьхьанарча къовсамера а вай толамаш. Тийша бе капитализмашарча яхь бергага лелам. Вай вІалла шеко йолаш а дац, цу яхье социализм, бухсоцца котъяргхиларах. Цунца цхьана, хІанзарча хьалара капитализм исторически хІаланкьхиза езаш хилар кертагІдоалаш, дагаккхаба деза, ший юкъарча кризиса хьалашка цун хІанз а гаьнна ихоачалла йола, зІамига а йоаца резерваш хилар.

Вай парте болх бе безам дола арахьара хьалаш белгала да чІоагІа чоалхаме хиларна, сихха хувцалуш да. Цудухьа, дунен тІарча хьалий дегІаахара тенденцех дувцаш, къаьстта йоахо е еза, Программа кердача редакце тІа дІаязьеш йола оценкаш позицеши чІоагІала запас теш йолаш хилийтара.

Программа дІагойтаргда вай са ца кхедеш машаре гІулакха тІехьа хилар, социалистически доттагІаллен махкий вошал долча кхьча парташца цхьана ядерни катастрофа ца хилийта гІерташ вай хилар. Из цхьан оагІорахьара да. ХІаьта вокха оагІорахьара, де дезар да, тІаьмех маьнарех проблемаш, вешта, еррига глобальни проблемаш а санна, дукхьал цхьаь шоаш яц дунен тІа яха уйла къахьгта чакхъяккхар. Уж дІакъоастае йиш йолаш яц дунен социальни вІашдукхьаленех, классовни къовсам дегІаахарех. Долче, оттаде дезаргда дунен социальни сибат хувцаш йолча процессий ракъара сурт. Луш а ма йоаккхийча, къаьстта штрихашца а луш, дІахо йолача хана дуне дегІаахара детальш хьалхйе белгалъе а ца гІерташ.

ХІанзарча хьалара революционни процесс араяьо дІагойта деза боккхой, къамий мукъадоалара, кхьча прогрессивни боламашцара вай хувцалуш йоацача солидарноста поцшие тІара, ала деза, пролетарски интернационализм вай мохта кхетаю.

Шеко а йоацаш дІайоахайта еза, вай парти, социалистически доттагІаллен махкий марксистско - ленински кхьча партеш а санна, шийх цунах дІахада йиш йоацаш дола дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама дакъа лерхІаш хиларех йола теше. ХІара къайоал уьнарий парти а санна, КПСС гІерт цунца йоагІа хьаьхаре даьгъа лаца, ма хулла из дегІаахара, цо толам байкхара гІо де. Цинтара хьадоагІаш да цо марксистско - ленински Іилма чІоагІа ларде лувцар, котйийнача социалистически революцей, реальни социализма опыт кІоаргагІа Іомаяр лоаш вай [illegible] КПСС хІара доп, къаьстта цун программи доп, чІоагІагІа сий долаш да дунен тІарча коммунисташта юкъе. Долче, херже деза уж доаш чІоагІа теркам тІабехийта.

Шеко а йоацаш, дунен халкъашта юкъе шерра резонанс хургья КПСС Программа кердача редакцех. ХІаьта доттагІаша дийца Іерган цунах. Долче, этара лоархІамегІа партейни документа проекта тІа болх беш терналде деза, дунен идеологически къовсамера цун лоархІам зІамига хургца хилар.

Программа керда редакци кийчъяр, белгалдаьккхар К. У. Черненкос, ма да, оалаш долча тайпара, доладигІа хІаман ятот яр.

ОарцагІъяккха вьаргьа коллективни уйла, коллективни опыт. Цудухьа документа проект кийчъелга бакъахьа хургда из ЦК цхьан аргІанарча Пленуме оттайча, хІаьта цул тІехьагІа из парте шерра юкъедалга Іалаш а деш. Из де мегаргда съезда хьалхарча отчетно - хоржаманий кампани йолча хана, кІана аьлча, цо чІоагІа кІоргдергда цун маІан.

Комиссе заседане къамаьлаш дир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара М. С. Горбачева, КПСС ЦК Политбюро члена А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро членайна кандидата, КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева, КПСС ЦК секретара М. В. Зимянина, КПСС ЦК Отделий заведующийна В. А. Медведева, В. И. Стукалина, «Правда» керттерча редактора В. Г. Афанасьева, «Коммунист» журнала керттерча редактора Р. И. Косолапова, СССР Іилмай Академе вице-президента П. Н. Федосеева.

Комиссе къоастайир КПСС Программа кердача редакце тІа дІахо болх бара порядок.

Хроника

Общественни хьисапе

Назрановски ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе дукха ха йоццаш партийни просвещене кабинет хьаьйй. Цо доккха гIо-новкъостал дерда партийни, экономически, комсомольски дешара сетерча пропагандисташта. Цунна общественни хьисапе кулгалде хьожаваьа партийни балха йоккха опыт йола завода воккхагIола инженер Местоев Мохьмад-Гире Хьасан.

Хоза царгIатача а сийрдача а цIагIа ю кабинет. Укхаза ІалашдIа партийни дешар Iомадеш бараште эша литература, хьаьйй атеиста, политинформатора, агитатора уголокаш.

Хоза тоеш а дина а кабинет вIаштIехьъяккхар бахьйй долаш укхаза коллектив юкъара йола мероприятеш чакхьяха цIа Iеш хIанале районни ярш е бо лабеннаб. Иштта, районе кхарча бетта хийна парторганизаце секретара Ди е укхаза чакхдаьккхар.

ХIаьта ухх деношна укхаза чакхъйккай партийни экономически дешара итоговн занятеш.

Говза пропагандист

КхувшЮсагIа тIехье коммунистически дог-уйла йолаш хьалхкее йиш яц, нагахь санна марксизма-ленинизма теори ца лерттIа йовзаш ца хуле. Из хьидда белгалдаьккхад КПСС XXVI съезда а цул тIехьагIерча парте ЦК Пленумий а решенешка цу хьакъехьа арадийнача соцамашка.

Из дерриге теркама а доаттадеш, дIахо ме йода политдешара занятеш чулоацам кIоаргагIа болаш динагIеш е гIерт Надтеречни юкъерча школе. Цар Iилман коммунизма школа ладувгIараш бола хьехархой хIанз шоллагIча шерара курс чакхьяккха баьнаеб. Цунна кулгалдеш ва говза пропагандист, школа директор Хасмиков Сайт-Ахьмад Мударович. Ала деза да цу даьккье цунна тIалаттар шолха дехкар хилар. Пропагандист хилна ца Iеш, района методист-консультант а ше хилара тарра кхача идеологически балха бIухошта хьехам баларца гIо де, цар говзал лакхъяра йоакхо е езаш а ва из. ХIаьта цу гIулакха еша кийчо яйцай цо КПСС обкома политически сардалок Шеноханханнахьа чакхйоахача курсашка дешаш хиларца.

Хьалха дIахкача шерашна санна хIана а дешара программагIа йоагIа занятеш чакхьяьха а баьина бухеоцаш конференци йир укхаза. БIарччача шера хиннача занятешна а цу конференце а хьидда чулоацам бола къамаьлаш дир преподавателаша.

Парте дош — шерра доаржаде

Грозненски производственни швейни объединене ерригача филиалашка, цехашка ба шоай болх вIаштIехьбаьккха хьабе хоеш бола идеологически балха бIухой: агитатораш, политинформатораш, докладчикаш. ХIаьта цу даьккье е йоагIа йоакхо еш я объединене партком а. Цар каст-каста уж гул а беш, царна пайдехе мероприятеш чакхйоах.

Иштта, дукха ха йоацаш КПСС ЦК апрельски Пленуме цхьайттазлагIча хержача СССР Лакхехьарча Совета хьалхара сесси чакхьяьнна йоаллаше а агитатораш, политинформатораш вIашагIтеха семинар чакхьяьккхар укхаза.

Къахьегамхойта КПСС ЦК Генеральни секретаранов К. У. Черненкос Пленуме даь къамаьл, цига а хIаьта иштта сессе а тIаийца документаш дIадовзийтара де кхарах дийцар семинаре объединене паркома секретара Л. Т. Селезневас, агитколлектива заведующе НОТ инженера Е. П. Кириченкос.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Коммунисташ хьалхарча мугIаре

— Йоакха яц тIа партийни организаци, — аьлар Назранерча мельзавода лаборатори начальника Оадоев Мухьмада. — Вакъда, ше йолга хойташ а шийн хIара членагара доагIар дизза хьадехаш а я. Цхьаккха коммунист вац партийни поручени йоацаш. Со секретаралла хержар хIана дIаяхача отчетно-хоржамий партийни собране. Цига а решенеш йизза кхочашъе гIерт тхо.

Оадоева дIахо дувц, коммунисташ производства бехктохкамерча моттигашка дIаийтбарах, цар отчетйшка партийни собранешка ладувгIаш а ховцаш а хиларах.

Из йоаккхача цаха технолог ва Аушев Iаьла. Шийн производственни болх лерттIа хьабарал совгIа, цо коллективе агитатор а волаш, кхетама болх бу. Цунна дика дола болхлой вахар. Из ше цу заводе болх бе волавенна мугIарера болхло а волаш. Балха говзал а политически сакхетам а халддаза лакхбеш хьавенав. Ше беседа еш, цо дикагIа кхетадерг а дIадоарг а долча тайпара дувц партеи правительствай чура а арахьарча а политикех, дунен халкъашта юкъерча чоалхаверча хьалах. КIоаргга дIабовзийт общественни къахьегама лоархIам.

Аушев Iаьла а санна, мугIарерча болхлочунгара хьаволавенна ва механически участка воккхагIвола мастер Хаабиев Абунар. Цо санна, шийн балха говзалц политически сакхетаци лакхбеш хьавенав Абунар а. ХIанз партийни организаце идеологически бIухоех цаI ва из. Хаабиев экономически знанеи школа пропагандист ва. Парте экономически политика кIоаргга дIайовзийт Хаабиева ше хьехарашта. Из айкха юкъ завода коллектива вахарца, цунна хьалхашка латтача декхарашца. ХIаране ше волаволча хьинаре къахьегаш мара парте хьайкаццка оттаду декхараш кхоачашдулургдоацилга, вай ДаьІе кхы а йIаьхегIа хургйоацилга, советски халкъа вахара материальни хьали культурни боарами лакхлургбоацилга дIадовзийт.

Шадиев ИсмаІал Iоа йоаккхача цеха бригадир ва. Из ва «Мукомол» яхача пенгазета редактор. Цо бувц социалистически яхье хьалхьлаттараш. Масала, заведующи Плиев Михаьил волча хьаьр тIа болх бераша дIадахача шера а хIанз а доахача толамех. ХIара бетта заданеш тIехкхоачашъю Боров Хизира, Талдиев Машита кулгалдеча бригадаша. Доккхий толамаш доах болхлоша коммуниста Плиев Хьамзата, Вишаева Рашас, Камурзоева Мажас, Хаабиева Іаьсас, Мальсагова Мухьмада, Мальсагова Зинас. Царгара хьекхам эцара тIаьхех газета юкьбола болхлой.

Газета тIа иштта дувц нъакхьегамах производственни дисциплина чIоагIъярах, кхоачамбоацарех, тIехьабусарех. Дисциплина чIоагIъяре, балха тIа новкъарло еш дола хIамаш дIадехаре тIехьа къовсам лоаттабара тIаьхьа.

Партийни собраней ладувгIар Шадиева партийни поручени кхоачашъяра хьакъехьа яча отчетага. Белгалдаьккхар тахет халхьинахьа ера ца доахаш хилар, хьидда кхоачамбоацараш, уж сихагIа дIадахара де дизараш.

Цу тайпара хIара коммунист цхьацца декхар кхоачаш, иштта болх беш ва. Завода коллективо производственни толамаш дахара, къахьегамца коммунистически гIулакх доагIаш болх бера цох доккха новкъостал хул.

Пятилетка кхоалагIча шера заданеш тIехкхоачашъяь дIадоладир завода болхлоша ер шу. ПланагIа 68500 тонн товарни продукци йоагIача 71051 тонн арахийнар, вешта аьлча, 104 процент кхоачашийр. Къахьегама овсарле заданегIа йоагIачул 4 процент лакхийр, хIаьта продукци яккхарга дIадоадар доагIачул дикка лохдир. Иштта толамаш далар бахьан долаш соакха планах лийрхIачул 20 процент дуккагIа пайда баьккхар коллективо. Цу шера дахка деррига толамаш 1982 шера хиннарал хоалуш доккхагIа хилар.

Кхы даьгIдаийтац толамаш ухх шере а. Хьалхарча квартала заданеш а кхоачашъяьй. Планах совгIа арахийнай дукхача кхачан продукци. Иштта, хьоар план 1900 тонн йолча 2370 тонн дIаяккхад, продукци йоахара план ше да хьалха кхоачаш а еш. Къахьегама овсарле лакхъяьй 102,5 процент.

— КПСС Центральни Комитета декабрьски (1983 ш.), февральски, апрельски (1984 ш.) Пленумий решенеш кхоачашъяра беррига низ тIабахийта къахьег тха коллективо, цу тIаьхьа лърнача социалистически яхье дешашкара хьоккхам тел коммунисташ, уж хьалхарча декхаре а ба, — йоах Оадоев Мухьмада.

Пятилетка диъалагIча шера доккхий декхараш тIаийцад завода коллективо, план хаьал хьалха кхоачашъе, заданел тIех къахьегама овсарле лакхъе, продукци яккхарга дIадодар лохде деракI.

Ю. ТЕГАЛОВ.

ЦАІИ АХИ ПРОЦЕНТ

БIаьстан балхаш сихдаьд Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза механизатораша. № 2 йолча тракторно-кхаш леладеш йолча бригаде массехи агрегат йоал гурахьа дIадийначa ялата минеральни удобренешца подкормка еш. Из болх къаьстта дика бу механизатораша Асхабов Шамсуддиеси Абдулгамиди Шерипаи. Цхьа ди дIадахийтац цар 140—150 процент балха норма кхоачаш ца еш.

Укх шера «Красноармейский» совхоза механизатораша деккар тIаийцад лаьтта лeладара культура лакх а еш къахьегама овсарле цаІи ахи процент тIехкхоачашъе.

С. МАДАГОВ.

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза къахьегамхоша шер-шера лакха хьоахамаш доах. Масала, дIадахача шера планагIа бохка боагIарел совгIа 311 тонн соми 2400 тонн баьцадаараш дехкад цар. Боалла пайда баьб 482 эзар сом, планагIа хила боагIа 280 эзар сом болаш.

Укх шера а иштта дика хьоахамаш даха уйла йолаш бIаьстан балхаш чакхдоахаш боалх совхоза болхлой.

СУРТА ТIА: «Новосельский» совхоза социалистически яхье хьалхьлатта болхлой (аьрдехьара лаьттахьа) Р. Камаева, З. Минаева, Л. Умарова, З. Гандурхоева.

З. ВАТЧАЕВА сурт.

Грозненски производственни объединене чуйоагIача пассажирски автотранспорта шоллагIча филиале водителий бригадир воаш Магомадов СайдIале болх бу эттех шу да.

КIеззига бац шоллагIча филиале СайдIале кхебаь, бакъа бола балха говзанчаш хила цо гIо даь бола нагирхой.

Магомадова хьанала къахьегам белгалбаьккхаб Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена орденаца, ленински юбилейни медалаца.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара лаьттехьа) бригадир С. Магомадов къоца водитель А. Манаева.

Дж. ТОХТАРОВА сурт.

ПОДРЯДАХ БОАЛА ПАЙДА

Карабулакски химически реагентий завод схьйитта шу мара дац из болх бе йолаенна. Цхьабакъда, шийн дика традицеш а йолаш, барт бола коллектив я укхаза къахьегар. Иштта цхьаькха хIама а да белгалдаьккха дезаш. бурувдеттараша, геологаша кхоачашдеча балхашта эша порошок хьисапе химреагенташ арахецаш йола, вай мехка ше санна яр кхы йоаца предприяти тха яр хилар.

Во чакхъяккхалар тха коллективо укх шера хьалхара квартал. Товарни продукци арахецара план 2186 эзар сома мааьха йолаш, арахийцар 2211 эзар сома мааьха, яр. продукци мааьхала яккхара план 100,5 процент кхоачашйир. Планал совгIа тIабена пайда 18 эзар сома мааьха хилар.

Мишта вIаштIехьдаьлар уж толамаш даха? Эттара хьалха оаха теркам тIабахийтар дIадахача шера кийсдуш хиннача цхьацца долча кхоачамбоацарашта. Цу шера пачхахьалиcдеи план хьал хьалха 29 декабре кхоачашъярах оаха рапорт денадале а, цунна торонех кхетамца пайда ийцабаларе шера план кхы а хьалхагIа кхоачашъе вIаштIехьдаргдолаш хиннадар тха.

Цудухьа ер шу дIадолалуше а цехашка, участкашка йолаш йолча планал совгIа встречни планаш тIаийе болабелар заводчаш. Из гIулакх оаха дIадоладир КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума решенешка дIадехарех когтIортолга а еш. Къахьегама овсарле цхьа процент лакхъяри продукцега дIадодар 0,5 процент лохдари хIара коллектива декхар а хиина дIаэттад. ХIаьта цунга хьежжа заводе юкъарча собране гулбеннараша дош делар къахьегама овсарле 1,3 процент лакхъеи продукцега дIадодар 0,7 процент лохдеи.

ВIаштIехьдаргдолаш хIама дий из? Тешаме да. Нагахьа санна инженерно-технически болхлоша, рационализатораша, изобретателаша, производстве хьалхалаттача болхлоша, производствах дог а лазаш, дикача дас санна массадолчун хьурмат доа производственни низалах бизза пайда эце.

ДIалархIачул тIехьагIа гучадаьлар къахьегама овсарле 1,3 процент лакхъярахи продукцега дIадодар 0,7 процент лохдарахи товарни продукци арахецилга 83 эзар сома лакхлургдолга. Арахецача химреагентий боарам 260 тоннаца дIаккхачаргболга.

Собране гулбеннача наха хьалхашка къамаьл деш химически реагентий цеха начальника А. Коломыцева дийцар, тIаийца встречни план кхоачашъяра мел доккхийя чоалханен декхараш да цеха хьалхашка эттараш.

— Уж кхоачашде вIаштIехьдаргде, — аьлар цо, — нагахь санна бригадни хьисапе болх бара вай дукхагIа теркам тIабохийте. ХIаране шийн балха квалификаци лакхъе еш, оборудованех дикагIа пайда а эцаш, кхом бе беза электроэнерге, Iана-ра, хина.

Бригадни хьисапе къахьегилга заводе дIадоладаьм дикка ха яр — 1980 шера денз. Цхьабакъда, упаковочни цехе мара из пайда бола гIуланх кхычахьа лерттIа хьалхашцадацар. Цу формагIа дикагIа пайда боалилга гучадаьнначул тIехьагIа завода кхыча цехашка а болабелар цу хьисапе къахьега. Таханарча дийнахьа цу тайпара къахьегаш тхо долча 15 бригада я. Царна чубоагIа заводе бодз бечарех 48,6 процент бола нах. Белгалдаккха деза цу бригадашкарча кагирхоша балха къайленаш сихагIа караерзаелга. Из сенах латт аьлча, бригадашка дика къахьегам вIаштIехьбаккхарахи балха ханах кхыча бригадашкарчул дикагIа пайда эцаш хиларахи. Цудухьа шу чакхдалале тха заводе бригадни хьисапе къахьегаш хургъе 22 бригада, цар чулоац берригача заводе болх беча нахах 62 процент бараш.

Шеко яц цхьайттазлагIча пятилетка диъалагIча шера планаш тIаийца социалистически декхараши оаха кхоачашдергхиларах.

А. СИНЧИНОВ,
Карабулакски химреагентий завода ПТО начальник.

Къахьегамцара безам совбаьккхаб Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттарий 1 Майга хетадаьча КПСС ЦК ТIахьехамаца. ДIаяхача квартала цар 8042 метр бурув техар, цох хул планал совгIа 542 метр. Шин скважинана тохкам бара балхаш чакхдаьхад цу юкъа. планагIа цхьа скважина йолча.

Бурув тохача дIадодар лохдеш кхоьай 69 эзар киловатт сахьат электроэнерги, дукха химреагенташ, цемент, кху. «Вторчермете» дIачудахнад 300 тонн совгIа [illegible].

МЕХКДАЬТТА КЕРДА МОТТИГАШ

Дика лел цар гIулакхаш укх апрель бетта а. Бурувдеттараша дош денкад кхы тIа а 2400 метр бурув тоха, мехкдаьтта лахара майдаш кхы а шерье. Цулца дувзаденна, керда мехкдаьтта доалла моттигаш тахаре, бурув е тохаш яха йолалуш кхы а ши скважина.

Царех цаI я номер 23 йола «Серноводская» яхар. Цунна бурув тоха йолаенай «Халкъий ДоттагIала» ордена кавалер Шевцов Владимир керте латта комсомольско-кагирхой бригада. Цу скважина проектни кIоаргIал хургъя 5050 метр. ШоллагIъяр я «Октемберанская» яхаш. Из вежарашка йолча Армянски ССР доавси тIа уля. Цига мехкдаьтта лохаш бурув токаш я коммунист Мартыненко Виктор Васильевич керте латта бригада. Скважина проектни кIоаргал 5000 метр.

ЦхьоалагIа Майга долча КПСС ЦК ТIахьехамашта гIуланкаца йоп далар дукха Мартыненко бригадо доши денкад апрель бутт боаленьа 730 метрга кхоачаш бурув тоха. Из хул проектни отметка 1100 метрга дIакхоачаш.

Белгалбаьнна дика къахьег укхаза бурувдеттараша Юрии Владимира Дахшукаев Абос, Макаров Бориса, Лихоман Николая кулгалдеча сменаша.

А. ТИЩЕНКО.

ІИЛМО—ЮРТА БОАХАМА

АВИАМОДЕЛИЙ ГІОНЦА...

Дахача шера аьхки Кубанерча лаьтта леладераша эйира укх тайпара сурт. Массехк метр лаьхка хьажкIий кхашта тIагIолла кхийстача кадайча авиамоделаша дема моркаш ютар шоашта тIехьа. Уж яр радиоца управлени еш йола юртбоахама самолеташта метта кхашка хиникаташ туьсаш лийна самолетий моделаш.

— Шер-шера къовсам лоаттабе безаш ба Кубанера лаьтта леладераш совкаца — сарахьа боад беннaчул тIехьагIа геттара сутара хьажкIийн шекара свеклайн лорадаш юаш йола гусеницаш а йолаш долча сибате довцача бус лелача кIормацица, — йоах Трунов Витале, Краснодарски краевой экспериментальни биологически фабрика директора. — Цунца къовсам лоаттабара дикка пайде кийбеш йола средство я, уж летача кхашка химикатаца дом беш йола самолеташ. Цхьабакъда, из способ кхоачам болаш интенсивни хиниац, хIана аьлча самолеташ лелац кхашка 10 метралла лохагIа. Цудухьа инсектицидий цхьадола дакъа кхача дезза ча дIакхачац. ВIехбу гонахьара го, цу тIа а башха дерегIа я ала йиш йолаш а яц кхаш лорадара из способ.

Йолаш я совкашкарча къовсама цхьаькха метод а — биологически. Самолетий гIонца ма хулла боеразагIа мийслургйолаш кхаш тIа гIолла дIа-юха товс трихограмма яха совка моастагIа лета ялата кадий фуалгаш чудоехка паметикаш. Шоаш дунен тIа йоаллашехьа совкий фуаш дала арайоал трихограммаш.

Гонахьарча гона башха вене йоацаш йолча цу методо практически дикка къахьегам чулоац. Трихограммаш кхашка товсара пайда кийбеш йола самолеташ эффективни хилац, химикаташ товсача хаза а санна. Нагахьа санна из операци кулгаша еш хилча, плантаце гектарa еша еррига препарат 0,5-гара 2 граммега кхоачаш мара еза а 200 гектар долча кхай тIа цаI шоллагIчоа 15 метр гаьна йолаш паметикаш Iоалхара бIарччача дийнахьа болх бе безаргбар тиъаь балхахочун.

Цу балха радиоца управлене еча самолетий моделех вертолетехи пайда эцара ядда цу сакъаьа чIоагIа теркам тIаозара баьхан шиъ дар. Цкъа-дале, самолет лелалургйоацача тайпара юкха дел авиамодель — лаьттие тIара цхьа метр мара лакха йоацаш. ШоаллагIа-дале, кходу итташ эзараш тоннаш дола авиадоагор (духхьал ярая масштабе). Модело ше йоагаю мааьха геттара дарегIа йола метаидий косторови даьттен вIашагIа а теха ль смесь, из а геттара кIезига. КхоалагIа-дале, гонахьарча гона вIалла хайра ёне а хилац. Модела мукъ айбаре бола йиз кIезига хиларах дийцача, препарата дозел граммаех латташ хиларагIа, из практически лоархIам болаш дац.

Из идея кхоачашъяр шоашта дIатIаийцад Серго Орджоникидзе цIерагIча Московски авиационни института къонача Iилманхоша. Цар отта а аь Кубане производственни тохкамаш дара кийчъяй радиоца управлене еча моделел совгIа, иштта управлени автоматизированни системец цхьайола гIонна лаьрхIа оборудовани йолаш йола кхоъ комплекс.

Специалистий даннеех, дахача шера Краснодарски края шин административни района плантацешка даьча тохкамаша хьахьехад, баьцовгIаш лорадара кердача методо авиахимически а кулга биологически а ярех мел доалла дикадар чулоацаш хилар а цунца цхьана цу шин методах хIаралех доахка кхоачамбоацараш цунах доахкаш ца хилар а. Шин сахьата болх бича дIанийсъю цхьан авиамодело препарат 200 гектара тIа. ХIара комплекса уIа болх беш хIанз пхи-пхи саг ва, амма аппаратура дIахо тоайича кхаьннех а кхоачамхургба.

— Радиоца управлени еш йолча моделаца йиш хулийт цхьатарра массехи гIулакх де, — дIахо дувц кердача метода тохкам бечa дагьа лоацаш хиннача Трунов Витале. — Из дакха производственни эффективность а я, деррегIча маьхах баьцовгIаш ахерамеча моастагIчох лораяр а да. Сона хетачох, цунах доалла эттара дикагIа дола хIама да экологически даькъе из ахераме ца хилар. Иэ-м кхыметтел эргдIр аь, эггара хьаьгъалера хинна ца Iеш, хетаргахьа, духхьал ше цаI мара боаца халача хьала тура доалара кийъ а ба. Цудухьа да карарча шера а керда метод тахна лерхIаш тхо хилар, амма хIанз из гIулакх дерга дукха йоаккхагIча масштабашка, тIехьагIа совкацара беррига къовсам цу кадамаха лоаттабергболаш.

Iалам лорадара краевой служба экспертаста хетачох, кердадар сбе дика тоеш да цар гIонца адохимикаташ юкъехкувлилга геттара кIоенгие а, кIеззига из хIама де йиш йолча моттигашка уж геттара юкъера яха а йиш хулийтаргхиларга кубански лаьтта леладераш доадоахаш болча мероприятей системаца.

— ХьажкIашки шекара свеклаши совках лорайр, — аьлар шийн къамаьл чакхдоалаш Трунов Витале, — из алкха юкьат мара яц. Геттара перспективни я керда метод дукха кхийола культураш царна кхераме ба деча кIамаьех лорайра а.

Юрий ЗЕНЮК,
АПН [illegible]

ИСЛАМА ХЬАКЬЕХЬАРА ИМПЕРИАЛИЗМАИ БУСАЛБА ДИНА РЕАКЦЕИ ПЛАНАШ

ХIанзарча ханарча исламски антикоммунизма идеологий балха дьча аналиэо хьагойт, цар фальсификаци еш дараш марксистско-ленински хьехама Iилман коммунизмах, вай мехка из хьалъяра практиках дола дешаш хилар. Хала да вай социалистически вахаре цар хоешшехьа харцахьа ца йоакхкаш йола проблема лаха. Советски Союзаки социалистически доттагIлен мехкехи шоаш дагалувпача доацаращца уж де гIерташ дола керттера хIама да капиталистически дунен тIарча, цу даькье бусалба ди лелабеча мехкашкарча а хальяй массай социализмах дог эккхийтар, шоай оаланагара классови хьашташи социалистически мехкашкарча къахьегамхой хьашташи цаIши хилар кхетаде торо ца хилайтар, уж кийса революционни ориентирех бахар. Цудухьа бусалба дина антикоммунисташа империалистически реакцеца цхьана эттара бIехагIча масалий гIонца хьалхашка уттаду шоай мехкашкарча къахьегамхошта Iилман коммунизмах, социализма мехкашка из хьалъяра процессах дола кийрчадоаккхаш хийца карикатурни сурт.

Антикоммунистически пропаганда вIаштIехьйоаккхаш, къаьстта теркаладу исламски реакце идеологаша бусалба нах бахача мехкашкара нах чIоагIагIа динах тешаш хилар. Цудухьа, шоаш антикоммунистически балхаш деш, цар пайда яйбу исламски лозунгах, хIаьта из хьаллоацаш берйй тешабе гIерт, бусалба ди лелабу саг Iилман коммунизма моастагI хила везаш хиларах.

ХIанзарча ханара клерикальни антикоммунизм, цу даьгье исламски яр а, дуккхача тайпара я, шийн организационни структурагара диллача чоалхаре а я. Цун идеяш чакхйоах дунен халкъашта юкъерча империализма идеологаша, «бусалба наьха гIуланкхашта бола специалисташ» олаш бараша, исламски реакце шийн идеологашеи теологашеи, хIаьта иштта «бусалба вежарий», «джамат-и-ислам», «Афганистана исламски организаци» санна йолча чIоагIагIа доена дагарча организацеша, дуккхача кхычар. Уж еррага «командаш» вIашкаувзаш дола хIама да социализмацарея цун дерриге дуненна исторически лоархIам болча толамашцарен ца безам, моастагIал. Исламски антикоммунисташа дуккхача дешашта «специализироваться» деза хиларагIа, укх статья тIа вай кхоачам бергба социальни дегIаахара проблемаш хьакъоастарах, хIана аьлча, уж я цар марксистско-ленински учене, СССР а кхыча мехкашка а социализм хьалъяра практикана хоешшехьа фальсификаци ераш, шоай реакционни гIулакхашта юкъе царна къаьстта теркам тIа а ухийташ.

Бусалба дина реакци эггара чIоагIагIа тIагIерташ йола объект я общественни экономически формацеех бола марксистско-ленински хьехам. Цу лаьнах исламски антикоммунисташа вIалла дIатIа а эцац общественни дегIаахара закономерносташ, раьза хила тураш бац общества истори цхьамцеха тIехьа шоллагIъяр йолаш общественно-экономически формацеш хувцаллара истори хилара а общества дегIаахаро фуннагIа дича а коммунизм котъяларга дугаш хилара а. Иштта, Пакистанерча бусалба дина идеологех цхьанне Фазул Рахмана аьлаьд: «Социализм фантазия я. ХIаьта даим дахаргдола истина фантазеца дувзаденна хила йиш яц. Ислама шийна чу да эггара доккхагIа дола хьамигал, тIаккха из я экономически кийсхон бокъонаш бакъйоаш доктрина». ХIаьта цхьаккха хIама тIатоха дезаш а яц, хIана аьлча, тIадеттарашц стимулирована ю атеистически социализмаш. ХIаьта атеисташа пайда ийберба цу терминах шоашта йолча гIойленна». Цу идеолога вIалла теркал а дац е теркалде безам болаш а вац, социализм фантази а йоацаш, Советски Союзеи социалистически доттагIлен мехкашкеи толаме кхоачашхулаш латта хIама общество экономически, социально, духовно дегIайоалаеча ше доаха дерригача дунен исторически лоархIам бола толамаш дерригача дунена дIагойташ дола бокъонца дола хIама хилар. Белгала реальни социализма хьалашка кхы юхаметтаоттаргйоацаш дIаяькхай эксплуатаци, шин-шийн доалахье, общество шин дакъа хулаш бIаьхийчен къечен наха екъаллар санна йола проблемаш.

Уж проблемаш къестаяра дешаш дилла а чIоагIагIа дагадаьккхад ерригача ханашка баьхача а дерригача хьалхьийн а хьалха лаьттача уйланхошта, цу даькье бусалба ди лелабеча наьха мехкашкарча нахa а. Амма уж царна дагадаьхкараш бокъонца долаш дола хIама а хинна дIаэттад духхьал социализма мехкашка.

Антикоммунизма цхьаккха бусалба дина идеолога Мухьаммад Кутаба вIалла дIатIа а эцац общественно-экономически формацех бола марксистски хьехам. Цо аьлд: «Европе ца даьла цхьаккха къамаш а чакхдаьннадац дегIаахара цу стадешна гIолла (первобытно-общинни строй, рабовладельчески строй, феодализм, капитализм, коммунизм — М. В.). Шийн дерригача историе ислама дуне цIаккха а чакхдаьннадац коммунизма стадех, хIаьта цIаккха а цу стадега кхоачарг а дац».

Цкъа-дале, М. Кутаба харцахьдоах юкъарча закономерностел совгIа, исторически процессе ерригача формацеех чакхдувлар хилазза даргдоаца хIама доацаш, дегIаахар къаьстта шоай тайпара дола мехкаши халкъаши хилар къаьстта белгалдоахача формацеех болча марксистски хьехама майIх. Исторически практика хьалъехад, марксистско-ленински хьехама из эттара лоархIамегIарчарех йола положени кийса хилар. ШоалагIа-дале, цо духхьал дIатIаийцац «ислама дуне дIахкача хана феодализмах чакхдаьнна хиларал совгIа, Саудовски Аравe, Пакистане, Иране, Іарбий эмираташка, иштта дукха ха йоацаш цига халкъа демократически революци котъялдалца йолча хана Афганистане а, массалахьа фактически керттера отношенеш, къаьстта юрта боахаме, хIанз а феодальни хиларах йола факт. КхоалагIа-дале, цу антикоммуниста керттера акцент еш дола хIама да, «ислама дуненна» коммунистически формаци «цIаьнкха а гIаьхьа хург ца хилар».

Цхьабакъда, [illegible] практикерча баькъдараша харц ду общественни дегIаахара закономерносташта вето оттае дагавоагIа цу визза исламски антикоммуниста шийгара дагалувцараш. Ислама идеологий уйлаех долаш дола хIама да, ислам коабалбеш дола халкъаш дунен революционни процесса юстара латташ хилар, социализмацарча эгIазлово сов хьарбаьхача цар теркалдац кхыметтал. Юкъерча Азе, Казахстана, Азербайджана халкъаша Советски Iаьдала шерашка керда общество хьалъеча даькъа дерригдунен исторически толамаш, СССР дахача бусалба ди лелабеча халкъаш дешаца хилар, боадо, предрассудкаш, суеверен дIа а льха, паргIатонга, сердалга, знанешка кхача хилар.

Исламски антикоммунисташа чIоагIагIа атакаш еш йола [illegible] объект я классовни классовни [illegible] бола марксистско-[illegible]ски хьехам. Цу денах дувцаш а, дуккхача кхыча дешашта а шоаш из дечча тайпара, уж ала гIерт, бусалба нах, кхыбераш санна боацаш, шоай тайпара бола, [illegible] классашта екъаргяргв классашта юкъера къовсамий е КъорIа тIа а е СуннатIа-а хьоахабеш а боацаш, хIаьта [illegible] балхаш де-

Оаха яздаьчун лерагIа

«Ийрча хьал да хьагушдар»

Укх шера 15-ча марте газета тIа араьлнчва «Ийрча хьал да хьагушдар» яхача критически корреспонденце тIа авторо йоагIаш йолa критика йир Малгобекски района Инаркъе яхача юртарча культура ЦIен балхах. Цо яьздора, укхаза дукха кхоачамбоацадараш долга.

Цу хьакъехьа редакцега жоп дайтад НГIАССР культура министра заместителa Ф. Цолоевас. Цо хоам бу: «Малгобекски района Инаркъе яхача юртарча культура ЦIен болх техкача гучадаьлар «Сердало» газета тIа араьлначa «Ийрча хьал да хьагушдар» яхача статья тIа дийцар баькъдолга. Культура ЦIен болх лерттIа лелац. Планах чакхъяха езаш йола мероприятеш ерригаш а кхоачашъяц. КIеззига ю лекцеш, беседаш, тематически сайреш. Культура ЦIен библиотеки хьатIаьнча помещени я. Библиотеке отоплени яц. Аварийни хьале да культура ЦIа. Кружкаш болх лелабара цхьаккха а торо яц.

Культура ЦIен библиотека болхлоацa белгалдаьккхад общеобразовательни школаща, совхоза комсомольски организацеца, кхыча общественни организацешца шерра бувзамаш лоаттаде дезилга, атеистически интернациональни пропаганда чIоагIъе езилга, къаьстта къонабаранта юкъе. Цу гIулакха вордагIбоахаргба юртара активисташ, интеллигенци.

Малгобекски горисполкома культура отдела заведующе, нийсдалийта кхоачамбоацараш белгала а доахаш, культура ЦIен директора Б. Хомичевна выговор яьй. ВIаштIехьаьнкхай кхоачамбоацараш дIадахара мероприятий план.

«Массава а юстара ваьлча»

Укх шера 10-ча марте «Сердало» тIа араьлар «Массава а юстара ваьлча» яха критически статья. Цу тIа дувцар Назрановски района Пхьилекъонгий-Юртарa культура ЦIа вочча хьале хилар, чуваьлча массанахьа а деха а чудаха а уйшаш, лайлхам штукатурие Iоийтад зеказии тхоек хир. Болх беш яцар укхаза вокальни а халхара а кружокаш, къайла латтар берий а боккхий барий а библиотекаш иштта кх. дI. а.

Цу хьакъехьа редакцега жоп дайтад Назрановски райисполкома председателa М. Зурабова. Цо хоам бу: «Газета тIа араьлначa «Массава а юстара ваьлча» яхача статья тIа дийцар деррига а баькъхилад. ХIанз де шел дезар дaьд, нийсдалийта кхоачамбоацараш дIадахара. Пхьилекъонгий-Юртарча культура ЦIен капитальни ремонт яр тIадиллад моттигерча РСУ-на, хIаьта цу гIулакха лаьрхIа хьакъоастадаьд 9 эзар сом ахча.

Де дезараш даьд клубаш библиотечни балхаш тоадера а».

«Наькъа йистера кафе»

Иштта цIа йодаш яр укх шера 31-ча марте «Сердало» газета тIа араьлна корта бола рейдови материал. Цу тIа дувцар вай республика Баку — Ростов яхача трассе гIолла йоахача «Грозкоопобщепита» объединенеи респотребсоюзен предприятей специалисташ тахана-рча хано советски торговле болхлочунгара дIадехараш дизза кхоачаш-деш ца хилар.

Цу хьакъехьа редакце жоп дайтад «Чечингпотребсоюзe» правлени председателa Х. М. Гуржиханова. Цо хоам бу: «1984 шера 31-ча марте «Сердало» тIа араьлнача «Наькъа йистера кафе» яхача материала тIа дийцар баькъхилад. Из йийцай Назрановски райпо правлене заседанен «Грозкоопобщепит» объединене болхлой йIаьхаьлча собрани.

«Грозкоопобщепита» объединене гIолла техача № 86 йолча приказах бехкебаранта чIоагIа таIазар даьд. Ялх шерца шашлыкаш тIа 30 грамм кIезигагIа дулх далара, «Турист» яхача кафе поварах Назировх, поварал дIа а воаккхаш, кувоши болхло ваьв. Хола буц нIенагIа озара чотагIа, посетителашкара 6 кепиг совнагIа дакхарах кy кафе буфета заведующеца А. Мисирбиевна выговор яьй. Шин шорце тIа итт-итт грамм кIезигагIа дулх а долаш, ше ахча дIа а йийца шашлыкаш доккхарах «Башлам» кафе шашлычника А. Гадаевна строги выговор яьй. ХIаьта тIаьхьонаш есаха доаттабарах бекхаргIайолча поваранта А. Юсуповa А. Индербаевнен выговораш яьй. Иштта чубаьхача посетителашкара 5 кепиг совнагIа дакхарах строги выговор яьй ку кафе нийвой бара чу латтача буфетчица З. Мутушевайна а. Материально - бехкетохаме болча наьха балха тIехьонаш ца лоаттабарах цIенхиттта бехк баьб «Турист», «Башлам» яхача кафенкарча заведующейта Л. Тангуриевнена А. Абдулхалимовнен.

Назрановски райпо правлени сецанех, иштта бехкетохаме хаьб «Дружба» яхача кафе болхлой а. Шай балха моттиге ца хиларах строги выговор яьй буфетчица А. Аушевна, посетителашкара 4 кепиг совнагIа ахча дакхарах строги выговор яьй Л. Цуголыговайна. ХIаьта кафе балха тIа дукха кхоачамбоацараш хиларах, строги выговор а йуш, гIуллакхера дIаьлкхий заведующи Л. Тонова.

ВIаштIехьаьлкхай трассеи предприятей болх тоабара йола мероприятеш. Респотребсоюза правлене чIоагIбаьб шоай доалахьа йолча общественни даара предприятей балха лоаттабу тIехьожии.

«Сурто бехк бу»

Укх сурта тIа шоана гу 16 тонн кузь цхьа дIа-хьа хьеж йола тракторни прицеп. Дуна эшаш, юрта боахаме из мел эшаш я. бIаьсташ кхашкара балхаш деча хIаьта а. Цхьабакъда, лакха шоана гуш йола тракторни прицеп, цхьаккха а пайда а ца беш. Назрановски района Пхьилекъонгий-Юрта йисте латта кхо шу даьннад.

Хоаш ма дий, ку тайпара техника ца эшаш цхьа боахам боацилга! Цудухьа, чIоагIа цецвоаккхаш хIама да нагахьаьлкхено дешна за е даь (цун мах ба 4800 сом) юрта боахаме новкъостала ерахийна из техника массенена га а гуш, кхаь шера пайда а ца эцаш, да воадаш йиса хIама санна, йоккхача юрта бIарга а гуш латтар.

Тха фотокорреспондента И. Плиева шийна могар дир цун да лохаш. Цхьабакъда, Назрановски района цхьа организаци, боахам керабензар цуна из ший доалахьа я ала тугаш.

Малаь из Iаьдала рузагьах дох а ца хеташ, цох шой бехкз бар да бегьо синир? Малаь юрта боахаме новкагIча а хана чIоагIа эшаш йола тIехьажоза инвентар дIакхессар? Уж хаттараш оаха оттаду Назрановски РАПО кулгалхоюта хьалханга.

СУРТА ТIА: Назрановски района Пхьилекъоний-Юрта йисте дIакхесса латта тракторни прицеп.

И. ПЛИЕВА сурт.

Миштa кхоачашду декхараш?

ФУД БОЛХ ДIА ЦА БОХИЙТАР

Грозненски района «Майская» яхача птицефабрико укх шера цхьоалагIча квартале пачхьалкхенга фуаш дохкара план кхоачанъьяьяц. ПланагIа дохка доагIараш 1500 эзар долаш декхараш 1200 эзар мара дац. Фуд цун бахьан?

Цхьаза бIарча дaк бийсен дIаьода фабрике электроэнерги йоацаш. Цул тIехьагIа котамашта доахъари хийн хилийтара белаш ведараш бе а ехна сарцагIбала безаш хул цигара болхлой.

Электрически сердал ца хиларах Iуйранга йоал меттенна котамаш аIох теха доахъар хьаза йиш йоацаш. Цу гIулакхо дохка зе цу фабрикана. Котамашта Iодь фуаш чIор йитаза йолаш хул, царех цхьадараш дехе дIа а доал тикаша дIакхачалехьа. Цу фенто къаьста хьахьохх дийнахь а бус а котамашта сердало хила езалга, из ца хила толам боаккхадургбоацилга.

Малаь-хьогI электроэнерги йоацаш моттигаш нийсъдийтарах бехке вар?

— Цу участкерча электролиненга болх байта декхарийла дараш тхо да. — йоах Малбузен электрически сетей кулгалхоша. — Дале а, Алханчуртски арене чIоагIа мух а баьле электролини йоавеш моттигаш нийсду. Изамо дола хIама нийсдечa дIайолайолийтаргIйолаш шоай автономни электрогенератор хила еза птицефабрике.

Хила йоагIа. Из гIулакх чакхдоал чоалхане йоаца агрегат IалашIйча. Иштта, хадданна шоай хьайбай фермашка сердало хулийтилга аIаштIехьдаьккхад ОПХ «Гикаловское» яхача 1200 ет кхоабача боахаме. Массехк бIаь эзар кулаш йола котамаш миштa ют сердало йоацаш, из гIулакх иштта аIаштIехьдаккхий йиш йоацаш хила?!

Хий а кхоачам хилала дац птицефабрике. Цига оттальча шин резервуарера дар тед йиь корпусерча котамашта. хIаьта кхейисача шин корпусерча араита автомашинаща хьатIакхахьа дезаш да.

Дукха хаь я «Майская» яхача птицефабрика реконструкци е еза яхаш хабараш дувца. Цу гIулакха хIалзалца хьадаь хIама дац. Яххе а корпусера оборудовани къаьнача конструкцех хилерал совгIа а тиш а енай. Зе мара цо хьабеш пайда бац. Из техка хиларах дукха болхлой боахаш хул бIехдеши фуаш цIендеш. Лоацца аьлча, коза сурт дац цига бIаргагур.

ПтицефабрикагIа ма доагIара дола цIа делга хоа цигарча котельнена бIарахьежача а. Из монумент хьаIьяьй «Чечингколхозстрой» яхача объединенена чуйодеш йолча Грозненски МПМК-ас. Птицефабрика С. Сайдулаева яхачох из объект гIишлошъерашкара хьиийцадц. Хьийцаеце а ахча хIадекхад. Цул тIехьагIа кхо шу даьннад. Цу кхаьа цхьа хьакха а ца Iеш шоаш ях брая кхокха дIаяккха ха хиннай гIишлонхошка. Из цар даьдц е де сагота а бац. ХIаьта фу даьд линна дизса балхаш МПМК-аге чакхахийтара птицефабрика кулгалхоца? Цхьаьнка а корта болаш хIама даьдац, кхьаташ язлелга мара. Цул совгIа, уж бехке ба оттаь порядок толха а еш, пачхьалкхен комиссено дIаэцанза йола котельни болх бе йолаялийтара. ХIанз пешаш а лийлха, Iочухарцар кхерам болаш латт из объект.

Фу йоах «Чечингколхозстрой» объединенеи МПМК-ех кулгалхоша? Цар йоах кхо шу хьалха котельни лерттIа болх беш яр, из толхаяьраш птицефабрика специалисташ ба. Шоай бехк бац яхаш хьахьожаш тайп-тайпара документаш да гIишлонхой. ЛаьрхIа тохкам а баь къоастаде деза цу гIулакха бехкебараш.

Котельни болх беш ца хиларах теплогенератораш а оттаь йIовхал тел корпусашта. Уж а ара юкъе михала дIаоттаь латт. Дукха йIовхал дIа ца кхоачилга кхетаде хала дац. Цунца дувзаденна да котамаш я а йоаш тIераховлилга а.

Иштта хьаьча хьалашке къахьете а дола хьожамаш гойташ балхаш деш болхлой бе птицефабрике. Царех к Н. Марина, П. Дементьева, кхыбараш. Уж хьожаш болча хIара котамо шера 150 — 160 фуь ду. Цар хьожам дийна лакхагIа ба ерригача фабрике гIолла гулдьча фуашка хьежача.

Доккхал а деш шIераш йоах цига котама шIоригаш лелаеш болча Э. Хамзатовай, М. Пенекай, Ш. Азерсановай, механизаторий М. Евлоевен Н. Антоновен.

Бакъда, цар опыт дIайовзийтара а пропаганда яра а цIенхаштта хIама деш саг вец птицефабрике. Социалистически ях лазарa гIулакх а лерттIа аIаштIехьдаьккхадац.

— «Майская» яха птицефабрика халача хьале нийсъялар тхона хоаш да,— йоах «Птицепром» яхача треста директоро А. Дзейгова — Низ дIа ма кхоачча цунна новкъостал деш я трест. Реконструкци яра проектно-сметни документаци аIаштIехьдаьккхад, керда оборудовани енай.

Тепа лое цо яхача тайпара болх ярга а баьккха, мехаш Кхачан программа кхоачашъеча шийна хьалхашка латта декхараш птицефабрика коллективо кхоачашдергхиларах.

Х. ДАЧАЕВ.

Доьзол дехьара

ФРАНЦИ. Профсоюзашта тIаьхьехаш барех дукхача наьха йоакха демонстраци хиннай Париже металлургически предприятешкара 25 эзар болхлой моттигаш дIайоахаргIйолаш промышленноста цхьадолча доакъошта хулшамаш деча правительственни планашта духьала.

Парижски центральни улицашка гIолла чакхбаьнаб Латарнига, Па-де-Кале департаменташка, из наьха чакхъяьнкхачул тIехьагIа тоьал чIоагIа хIама кхетаргIйолаш йолча наьха къулбаседа-малхбоалиш райошкаш баьнийта 30 эзар тергта шилалаш. Манифестантий хьалхарча мутIараш а этаъ болхар Французски коммунистически партена генеральни секретарь Ж. Марше а хIаьта иштта мехка эггара йоккхагIйолча профсоюзни объединене — къахьегама Ерригьюкъара конфедераци — генеральни секретарь А. Красиоки а. Демонстраци чIоагIа хьалаалар кхыча интерерах болча хьакъ[illegible].

СУРТА ТIА: демонстраци йолча хина. Аьрдaнхьаргир — Ж. Марше.

АП—ТАСС телесурт.

Сальвадорски режимо ший халча духьала хIинз а лоаттабеча тIемо, шоай моастагIа йолча хунтаца гере кара а кийча къовсам лоаттабеча патриоташта духьала хьаьш низаш даро тIехь-тIехьа дукхагIа сагот[illegible] бахкиш тIаувттаду мехкарча наьрша бахача наха.

Маьрша берал яхар фуд хац цу сальвадорски кIанка (сурта тIа).

АП—ТАСС телесурт.

Шоай кхела дай

САХАРА ДОАЗУВ КХОАЧАЛУЧЧАРА «БАЬЦАРА ДУХЬАЛЕ»

Шоаш хIанзза дIаегIача саженцашта йоакхойца хий духлаш боахи бIаьш них — цу тайпара сурт наст-касте бIаргадо йиш хургья Алжиро гIолла волавелча.

Специалистий лоархIамегIа хIанз, къыметтел, Алжира къулбаседехьарча, форда районашкара а, цар дIаоацача ерригача моттигах 9 процент мара хулаш йоаца хьу дукха а кIезигагIа я аиологически боарам нийса лоаттабара хилаза яргIоацачул. «Баьцара дефицит» хилара баьнаш дукха да. Царех ца нортамукъален тIом лаьттача шерашка алжирски патриоташ хьулалуш хиина хьунаш, ма дарра аьлча, цхьа галг ца йоггIийташ йоагаьча колонизатораша леладе гIулакхаш я. Йокъал эттача шерашка бIаьш гехтараш хьу цIераш юлаш атар а, юха ца къоалалуш тIагIерта Сахара гIонараш а. Уж хIамаш бахьан долаш хIанз 3,5 миллион гентар мара ца юсаш кIезигенай 1830 шера 5 миллион гектара тIа хиина хьунаш. ДIайогIаш хIанзарча темпашца дIаболхе 1830 шера хиинача боарамга кхоачалургбац 2000-ча шера мара...

Дукха ха йоацаш АНДР кулгалхоша решени тIаийцай Iалама баланс ше хиначa боарам тIа сихагIа юхаоттадора ерригa харара материальни наьхеи ресурсаш сарцагIъяха, аьнна. Укх шера 100 эзар гектара тIа дIайогIа лерхI 1,5 миллион саженца сом латачен 110 миллион саженца сом ца латачен гаьнаш. Мехко Iоаьлча опыто, хIанз йолаш йолча «гаьнаш дIаювгIача индустре» — саженцаш кхаю боахамаш. дика кийчбаь специалисташ — цу дерригача хIамаша Iалашде тарлу, кIирани цхьаьзза арадувлача «Революцион африкана» хетачох, план кхоачашъяь ца Iаш, тIехихоачашъелга а.

Тайп-тайпарча фух йола гаьнаш дIаювгI укхаза геттара безача наьха йола материал — хьу мехка экономически эшаш хилар теркалдеш а. хIаьта иштта лаьттан-климатически хьалаши цу моттигашка бахача наха эшараши теркалдеш а. Ушал йолча моттигашка дIаювгI приморски дийхх, пробкови наж, эвкалипташи кхыйола гаьнаш, йокъал уаттача — алеппски дийхх, кIерцхалий бе-бе тайпаш, кхерий наж, кипарис, доахаша доагарийна лаьрхIа еха кIотаргаш. Лоамий босешке дукхагIа лакхье дIаюегI совий гаьнаш — лоамара климат кхыча гаьнаш аттагIа лоалуш йола олиавови, фигови, абрикосови, миндальни.

ЧIоагIа уйла тIайохийт яссача арений районаш баьцара яра. Цу районашка совий яраш а тIехьа гаьнаш дIаювгIаро новкъостал ду хьатIатеIа яссале юхакъовлара, лаьттан бух чIоагIбу.

Укх тIехьарча хана сихача темпашца чакхйоаккхаш латт «баьццара духьале» оттаяра — къулбехьенгахьара хьатIагIертача Сахара гIомараш дIакъовларгбоацаш малхбузехьарча мороккански доазонгара бола- [redacted] малхбоалехьарча Тунисацарча доазонга кхаччалца беррига мехка гIолла чакх а баьнна гIоргболаши бола лаьтта лорадо 20 километр шера хьун оаса. Цу тайпара духьале оттаярах дола дош къаьстта сагота эттар дукха ха йоацаш лакха платош 2000-ча шерага кхаччалца йолча юкъагIа боахама гIулакхашта нараерзара хьаьнехьа ФНО партe I съезадо решени тIаэцарца дувзаденна. Массехк шу даьлча укхаза хьалъоттаргья нерда городаши юрташи, кьахургда юртбоахама лаьтташ, хьаьлларгья промышлени предприятеш, Iодохкаргда машинаьнъаш. ХIаьта дукха километраш гаьний бIаьхача оасо хургйолча городашкен юрташкен бехаргбола нах лораберьгба яссача арено хьатIабеттача «цIера алах», царна гIойленагIа дола климатически хьелаш хулийтаргда...

Цхьабакъда, бIаьш вераш болча Кьаман хьанъа эсхара гIулакх дераша, городашкарчен юрташкарчен къахьегамхоша, [redacted] шен школьникаши лакха лоацаш дIайогIаш йола гаьнаш алхха боахама гIулакхашта лоархIаме хинна Iац. Цунах иштта наха граждански патриотически кхетам луц йола школа а хул. цо гIо ду шоай даьхе дукха езаргйоден цуна хьалхара бехктохкам хетаргболеи уйла цар дегашка йоассаяра.

К. ДУДАРЕВ, ТАСС корреспондент.

Алжир.

лаш бусалба дунен тIа из хIама долаш а доацала. Ислама цхьанна а лоархIаме в лац сег аIаьхий ва, къе ва яхаш, заявлении ю цар, керттердар да из даьла мутIахьа хилар, - бокъонца бола ди дIабоаржабара ма могга чIоагIагIа оарцагIоалаш хилар. Исламо тарнлдеш дац сага цIоне кIай да а Iаьржа да. Цун баннера счет мишта а Вусалба наьха классови солидарность хиларах йола тезис нийса хиларах нах тешабе гIерташ, исламски антикоммунисташа кхетаете кхувлаш да Мухьмаднайхамара аьнна да яхаш дола «беришта бусалба нах вежарий ба шоайла» яха хьаля. ВIаьхий феодал е миллионер вола бусалба саг воша хила везаш ва-кх иштта хилча: мискача, чувахa цIа а доацаш лелаш волча сага.

Классашта юкъе къовсам бац яхаш ислама идеологаша дувцараш цхьаннa тайпара а тарлуш дац исторически бакъдолчунца. ГIулакх миштац аьлча, ерригача эксплуататорски обществашка а санна. ислама дунен тIа а, из хьайча дана, таланарча деношка йахтчалца йолча хана, массанахьа а санна, латташ ба классови къовсам, дукъа кIал латтарашa шоашта духь тIалгатталерашта духьала лоаттабу къовсам. хIаьта классови солидарность укхаза массанахьа санна. хинна а хала йиш йолаш а яц. Вусалба наьха мехкашке халкъий массашa еш йола дукхачa антифеодальни антикапиталистически выступленеш я исламски антикоммунизма идеологаша еш йола «классови машарах», «бусалба наьха вошалах» йола заявленеш харцхилара дола доккхагIа дола тешал. Классови къовсамех а классех а исламски антикоммунисташа дувцараша юкъе дукха да хила йиш йоацаш дараш, шоаш дагалийца фантастически дараш. Цу дерригача идеалистически пайдандоацарий гIонца де лерхIар да Iаьдал бе доалларий хьаштаи лорадар, къахьегамхой цхьатарарча бокъонех нийсхонахе йолча дина иллюзешта карара ца бовлийтар, м. кх. дI.

ХIанзарча ханарча бусалба наьха теологех цхьабараш геттара чIоагIа моастагIал долаш ба социализмаца, шоаш лядеча балхаш тIа чIоагIа во могаду Советски Союзаца е социалистически доттагIалец мехкашца экономически культурни бувзамаш доттагIий гIулакхаши лелалеш дола мехкаш. Цу тайпарча кертах хьарбаьннача антикоммунистех ба египетски теолог Абессал - Акади, саудовски Iаламхо Ахьмад Абд ал Гафур Атари. «Коммунизми исламы» яхача шоай книжка тIа язду цар: «Вокъонца волча бусалба сага машар хила йиш яц коммунизмаца. Исламан коммунизмавен юкъера къовсам кхетанкъех тара ба. дима ва цул а чIоагIагIа бе... Бусалба сага са моастагIал долаш да коммунизмаца, царна юкъе хила йиш яц дикача лоалахошта юкъе хулаш дола гIулакхаш». Цу тайпара чулоацам бола къамаьлаш сов дукха да доьзол дехьарча антикоммунистически литература тIа. Гу даьхе барта ба уж дунен халкъашта юкъерча империализман антисоветизман эггара реакционнегIа долча низаща.

Цу тайпара бола антикоммунисташ хул социализма мехкашта бусалба дина мехкаштен юкъе доттагIий гIулакхаш оттадара дуьхьа новкъарленаш еш, вай мехкарча къахьегамхоштен Гаргарчен Юкъерчен Малхбоален къахьегамхоштен юкъе моастагIал доала. Советски Союзах а социализм хьайтьеча цо даьхача деррига дувен исторически толамех а дола бакъдар царна ца хайта гIерташ. Къаьстта доккхий да социализм хьалъеча хьалха Российски империе бусалба нах баьхача йистошка даьха толамаш.

Бакъда, коммунизми ислами аIаши тарлала йиш йоацаш хиларах йола цу тайпара сов реакционни идеяш баьнка тIаэцаш яц бахача наьха шерреча тIоапаша. Вусалба дунен дукхагIа болча къахьегамхоша кхетаду, Советски Союз шоай эггара вокхагIа а а тешамегIа а вола доттагIа хилар. Вусалба наьха халкъий историе чухьа эггара критическе гIа дола хьалаш нийттача хана вай мехко массала а гIо даьд, хIанз да а ду колониализмана, империализмана, сионизмана духьаларча къовсаме. Къаьстта дика гуш да из палестински, ливански проблемай даькъерча СССР позицех, цу регионерча мехкашта экономически культурни гIо деш хиларах, н. кх. дI. ТIехьарча шерашка къаьстта терман тIаахийта бахьнаб цу проблемашта. Цхьа бахьан доацаш дац из деррига а, хIаьта цу хьакъехьа шоай къаьстта расчеташ йолаш ба вай идеологически моастагIий а. Цудухьа антисоветски, антикоммунистски Советски Союзацарча этноконфессиональни гIулакхашта баьча «специалистий» Малхбузен а Малхбоален а Iалманхой идеологически балха деррига боарамашка чIоагIа айдаь дувцаш дола хIама хинна дIаэтта да халкъашта юкъерча гIулакхий исламен десташ. Къаьстта сихбаьб цар болх Иране, Афганистане, Гаргарча Малхбоален регионе, тIехьарча хана хинача собьтешца дувзаденна. Цар де лерхIараш къаьстта гуш да: цу событей фоне «советски» бусалба наьха дегашка динапаре безам совбаьнкхар, бусалба нах массаден тIех хилара уйлаш цар кортошта чуйохкар, цу тайпарча идеологически диверсей гIонца СССР халкъий доттагIал меллар, цар барт толхабар. Антисоветизм кхайкхераша йоах, СССР бусалба ди баьржа хиннача регионашка ислами «исламски национализм» юхадийлуш йоагIа. Къоастадаь аьлча, Нью-Иоркски университета Городский колледжа профессора, Россе тохкамий Програмо кулгалхочо М. Равина хаьнханахьа арайоах СССР къамашта юкъерча гIулакхах дувцаш йола клеветнически статьяш балхаш. Цу дерзача антисоветчика дукха ха йоацаш араьйначa «Юкъерча Азера ди, хIанзарча халара национализм, политически Iаьдал» яхача ший книжка тIа фальсификаци ю Юкъерча Азерча къамашта юкъерча гIулакхашта. Язду укхаза «ислама кIийлен тIа хьахинаб советски къамий политика плана тIа доацаш дола а дага ца хинна а продукти советски социально-экономически толамех хьахиннарий дола къамий духовни болам». Автора дIахо йоах, социально-экономически даькъе даьхача толамаша мел а ца еш чIоагIъяьй керда бусалба наьха национализм хьахилара а чIоагIъяьлара а новкъостал деш йола къамий уйлаш. Книжка беррига чулоацам латт Юкъерча Азе дилла даьхача халкъий хьашташи славянски халкъий хьаштанаш аIашдухьала дахарца, шоашта хилча баькъахьа хеташдар долаш да а яхаш.

ТIехьарча шерашка къаьстта моттиг лоац империализма шаьнаш тIа «ис[redacted] фактора». хIанзо [redacted] кулайхила йола пробема хьалхарча илмне а уттаю. Цар йоах, «ислама доттагIий да шоаш», хIаьта исламски факторах антикоммунистически, реакционни уйлаш чакхъяхара, дунен социализма позицеш мелъяра. бусалба наьха Малхбоалахьа революционни хувцамий закономерни процесса новкъарло яра пайда ибе а гIерт.

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенешa дIадехкача тайпара, вай кIийлен тIара декхар да ислама фальшиви доттагIий аргументированно гучабахар, цар деррига хабарий реакционни чулоацам дIагойтар, царна дагара антикоммунистически гIулакхаш дIадоладийтар, вай контрпропаганда наступательно хилийтар.

«Цудухьа да, — аьнад КПСС ЦК секретара К. У. Черненкос КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленуме ше яьча доклада тIа. — контрпропагандистски болх дунен халкъашта юкъерча арене меттех, мехка чу а шерра боерхабензабирг ца хилар. Партийни комитеташ [illegible] лагIча форме, мича гIолла чугIерт моастагI, цо леладу гIулакхаш хиннахьа а нийса а кхалохара. КПСС ЦК Пленума решенеех воттаденна дола декхараш практически кхоачашдара берригача коммунисташкара дIадех пропагандистски балха боарам чIоагIа лакхбар, цу даьхе контрпропаганда яр а, из хIанзарча хана антикоммунизмане антисоветизмане духьала идеологически къовсамо дIадехараш ха хьенна хуга Iалаш а деш.

М. ВАГАПОВ,

философски Iилмий доктор, профессор.

СЕНАХ БАХАРГБА УЖ?

Шерача халарашта ший деррига догIаца нахка тIа а гIортабь, къаьеннача воккхача саьо халла моттаьха яьхар бузь баьнка етта шийчарк йола кордингеш. Вордингашта нийсъеш тIеттай картона листаш, маьхат, кхыйола нукхаш. Токио улицашкара ше мел лохьаль хIмаш а цйца приемни пункте вода из хIанз. Токио — уж я дIа-юха мел хьежача латта автомашинаш. Царна юкъе гIолла чанхвоалалургвоацаш дIалийцай цар цун готтига улицилгаш. ХIаьта а «возчикаш» цуниа шен бац. ТIадоагIаш латта из вьшк Iаламат теркал а ца деш, шоай мухь дIаувз цар, улица тIа хIара секунде шоашта тIалаттача кхерама аIалла сагота а боацаш.

Уж тайпа нах кIезига бац. Алхха цхьан Токио ба уж. столични муниципалитета тхога бачча чоамага диллача, 4 эзар совгIа. Цар чIоагIа а хаддаза а къахьегаш хилар баьцан долаш цIенен хозен хет дукха миллионаш нах баха столица. ХIаьта бIарча мохк хьайцача яташ зэараш ба уж. Уж берригаш а — шоай балхах баьнна, хIаьта хIанз керттерча даькъе хьанийсъеннача метте шоаш йоакхача хIамилгах бахизза ца боалача кхаьча хьалха хинна болхлой, гIулакхера нах, кусташ.

Пенсешца нах Iалашбеш бIарча система яц Японе. Цу гIулакха хIара компание ший я тахарча дийнахьа шийгарча финансови хьалаге хьежна кувцаш йола установкаш. Цу тIа а 70 процент совгIа бола болхлой болх беш ба финансови монополешца шоай низ боаца конкуренташ къовсам а лоаттабеш. даим дефиците яхача кагийчен юкъерчен предприятешка, тIаккха, долче, пенсей система а я цар алха символически. ДукхагIа йолча хана балхара дIавоалкхаш цхьера ахчанца пособи а дале вут цар болхло.

Къабеннача къахьегамхой хьал, японски непайоазово деча тешалга диллача, кхи а дукхагIа аIаштIехьдоацаш нийслу укхаза чIоагIъенна яьна цхьа правила хиларах: 55 шу ма даьллинге а балхара дIавоал болхло е гIулакхера саг. ХьатIайоагIача хIамилтах баьнна уж дIахо миштa бахаргба, нагахьа санна хьалхагIа мел теха а ахчилг аIашагIтоха царна мегаеле? Цу проблема бала болащ саг вац. Капиталистически общества къаза принцип я укхаза лелар: хIаравар ше-ше ла.

Ший хана закон тIаийцадар правительства «болх беш боацарашта новкъостал дара мероприятей хьакъехьа». Царех яр хьабе болх боацараш города улицаш цIангьбацха дIаяцарах яр а, кхыдолча, алейи кIезига телача балхашка ахийтарах яр а. Массаза а дергдар фуд ца хоеш. Зеш еха лелача къаьниача наха цунах а доккхал дора.

Цхьабакъда, укх тIехьарча шерашка дола хIама хувцаденнад. Социальни гIулакхашта хьежаду детацеш кIезигдара чотагIа тIемa кийчо ярга наьха санна дукха рузаьа дIадахийтара нийса лаьцача правительства хIама техар эггара хьалха тоьал дукха байбача цу мутIарех болча наха. Правительства кулгалхоша аIалла шен а боацаш хьакхайваду, «филантропически мероприятеш чакхъяха яраш хIама хIанз кхы дац» яхаш.

Иштта дац из, аьлар шие ТАСС корреспондентаца къамаьл деш поденнин гIишлошъерен болхлой Ерригяпонски профсоюзе генеральни секретара Нагъя Сакаэ. ВIалла а хьабе болх [redacted] хIанз [redacted] эзар ба мехка. ХIанз лелаш долча «болх боацарашта новкъостал дара» законагIа балха тIа баха аьттув боалача дукхха эзараш болча наха кхы цхьаькха йоацеш тIехьарен торо я из моцалла ца бовра, кхы цIавкха а болх корабоагIаргбад царна, нагахьа санна цу балхах а уж боале. Сенах бахаргба уж? Болхлой махар хIаладеча цу планашта духьала, къахьегара йолча бокъон гадоаккхаш тIатеIIа къовсам лоаттаберьба оаха.

Виктор ЗАЦЕПИН, ТАСС корр.

Токио.

Спортивни Нохч-ГІалгІайче

ЛОАЦЦА ХОАМАШ

ФУТБОЛ

ДІайолаеннай футболах йола республика хьалхле янкхара яхьий шолгІа тур. ХІинзале массехк ловзар хиллад. Йоккхача — 4:0 счетаца «Труд» общества команда эшайир «Монтажника», «Строителя», счет 4:1 йолаш эшайир автотранспорта республиканскин территориальни объединене командаш.

Массехказа республикан чемпион хиннача Аргунерча «Вайнах» яхача команда дуьхьалъоттийна дьрхІа яр СДЮСШОР-а (гороно) командаса. Къовсам чІогІа хиннабале а аргунцаш тол счет 2:0 а йолаш. МагІалбинера «Нефтяник» яха команда эшайир Гудермесерча спортсменаша (3:0).

Яхьашка эгтара хьалха даьхна лаьлар Горячеводски УБР команда. «Машиностроителаца» лайзача счет 0:0 йолаш чаккхдаьккхар цо шайн ловзар. Яхьеш дІахо йолхаш я.

* * *

Кхы кІезигагІа терхам тІаосаш яц кагирхошта юкъерча футболах йола РСФСР хьалхле янкхара яхь. Цунна юкъе дакъа лоацаш я вай республикера шин команда. ЙоккхагІча группе я Грозерча № 14 йолча юкъерча школа спецкласс (тренер Ю. Билецкий). ЗІамагІбарий группе — Грознерча № 42 йолча юкъерча школа бархІлагІа класс.

ШоллагІча гоя юкъе хулача ловзарашка йоккхагІча группе ловзача вай команда Ростоверчен Орджоникидзерчен командаша хинна ловзараш цхьаккха ца эшаш чаккхдаьхад. город Волжскера команда эшалья.

ЗІамагІча группе ловзача вай мехкахоша эшалья Черкесскера (1:0). Бесланера (4:0) командаш. ХІинзачул тІехьагІа уж ловзаргба Волгоградерча. Нальчикерча. Ставрополерча. Астраханерча. кхыча городашкерча къолача футболистаца.

А. РАШИДОВ.

ДЗЮДО

Чаккхьяннай кагирхошта юкъе дзюдох республика хьалхле янкхара йола яхь. Цун юкъе дакъа лоацаш хилар Орджоникидзера. Махачкалера. Челябинскера. Краснодарера. Грознера спортсменаш, берригаш а 150 сағ.

Шоай лар санна дозал долча борецашта юкъе чемпионаш хилар вай республикерча «Локомотив» яхача спортивни общества кхувшІбоагІача А. Тутаевх. Н. Колзоевх. Р. Зулаевх. Р. Шахтиреевх. Р. Келиговх. Ш. Махаевх. Бекурча Э. Рахамиловх, Махачкалерча М. Ибрагимовх, Орджоникидзерча А. Акоевх.

ШАХМАТАШ

Грозне я шахматех йола сакъердене шин турнир. Хьалхаръяр — Урус-Мартановски района хьалхле янкхара йола яхь, шоллагІъяр — город Грознен чемпионат.

Урус - Мартановски района турнире дакъа лоацаш ва цаІ спорта мастер, спорта мастерала илх кандидат, ворхІ сағ — хьалхара разрядаш йолаш. Цига цІакхха ва вешаш хьаноагІа спорта мастерала кандидат Мелькумянц Николай. ТІхелагІча туре къаьстта а терхам тІаосаш хилар спорта мастера А. Хатан спорта мастерала кандидат волча Р. Яндарбиевгі юкъе хинна къовсам. Цхьанкха кот ца воалаш чаккхдаьлар из ловзар.

Грознен чемпионате дакъа лоацаш ва илхийтта сағ.

Р. АЛИМОВ.

Спортсменех дола дувцарош

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА, РУСЛАН!

— Балаев Руслан дукха ниси хьинари дола штангист ва. Вай мехка а деррига дуней а спортсменашта юкъе толам лепа торонаш йолаш а ва, бакъда низ кхы а Іоабе беза цун.

Вай республике а гонне цул аравьа а вовзаш волча штангистак Балаев Русланах шие дувцаш эгтара хьалха уж дешеш аьлар цун тренера Осташко Николай Андреевича. Шие кеваш вола штангист из хиларах терра, Балаев ховставе вьина дешаш дацар уж.

Диъ-пхи шу хьалха «Динамо» яхача обществерча вахча атлетикех йолча секце воагІа Руслан. ДІазІакъевнача цох воккха штангист, доккхий толамаш доахергдола спортсмен кург ма вий вьине дагадецар цу хана цхьанненна а. Бакъда, денгаради мел даза шие хьалийча штанга дозал ІотІадеттеш, республика дикагІбоча штангисташта юкъе хила гІерташ вар Балаев. Тхьо шу а деланзе волча цунна из атта вераГІдалецар. Цхьа-дале, Іеве езаш ер опыт, шозлагІа-дале, опытаца цхьана Іоаде дезар низаш.

Из деррига а де дукха ха езанзар Руслана. Цун тренер вер цу хана В. М. Адаменко.

ХІанз Руслан Эсхаре гІулакх деш ва, цига вахачул тІехьагІа кул цун спортивни вахаре мел хинна дукагІдола дика зІамаш. Сецкие октябрь бетта городе Казане хилар кагирхошта юкъера езача атлетикех йола СССР хьалхле янкхара яхьаш. БІаь килограммага кхачал дозал долча спортсменашца къовсавала везаш кул вай мехкахо. Цу тайпарча йоккхача яхьашке эгтара хьалха дакъа лоацаш вале а, вовзанзар зІамсаг. Цо хьалъяйла штанга кІезига дозал долаш а яцар. Двоеборье 394,5 килограмм хьол а айеш, шоллагІа моттиг йоаких цо цу турнире. Цу толамо хьаькензар Русланега дІало йодача хана кьаш дукха яхьаш а толамаш а долга. Из иштта хила а хилар.

Цхьаькха цхьа бутт боаллаше а Балаев вода Ленинграде, езача атлетиках мехка кубок янкхара яхьашка дакъа лаца. Цхьа бутт хьалха Казане айначул атт килограмм езагІа йола аьши хьальйе вІашІІехьдоал цун. ХІаьта а двоеборьях кхоалхара моттиг янкха кхочам болаш хилензар из а. Двоеборье шоллагІа моттиг мара янкхаеце а невкха тІера штанга хьальайрах чемпион хул цох, 227,5 килограмм хьол а айеш.

Иштта сиха, массехк шера спортсмена цу тайпара доккхий толамаш дака кийчвала магараж дувцаш Осташкос йоаш:

— Шийна хьалхашка цхьа декхар а оттадае, из кхоачеш цо дича Іергвоицаш воже сог шие хьерзІевчуга кхоач. Цу тайпарча кагия ва Руслан а. Кхоачем болеш да ер масал: соахка вах бетта штанга дозал 42,5 кг алсамдаьккхар цо. Цхьаькха а да белгалдаккха дезаш, Русланна айха бувзам лоаттабу тренерца, цун хьехарга ладугІ. Из кІазига лоархІам болеш дац спортсмена вахаре.

Ер шу дІадоладелча денз Балаев юкъеанльа 110 килограммега кхочал дозал долча штангисташца. Из дозал долча спортсменашца къовсавала а кхийнеед цун. Царех ба цІи хезе бола дунен чемпионаш Захаревич, Тераненко.

Дукха ха йоацаш хиннача мехка чемпионате дакъа лоацаш хиннача Грознерча атлето двоеборье шоллагІа моттиг йоакия, из зІамигга толам бацар, спортсмена хІанз тхьа шиъ шу мара дьнне ца хилар дІалархІеча хІаьта а. Из хьира мехка гуттьачо команде тренераше, хІаьта шу команда юкъе а вихьар спорта мастер Балаев.

ХІанз Руслан город Подольсие олимпийски сборешка ва.

С. АРЧАКОВ.

Оаха хьахха хоаш ба из хилара, Грозерча Чернореченски Іам тІа хилар хинахьа хинача цу яхьаш моторни спортах йола СССР чемпионат. Шин дийнахьаьекхар Волгера хургйолча Европа чемпионатга спортсменаш ишта кийчбеннаб. ДукхагІча дакъе хІара спортсмена кийчо нийтай хьаьа дагахьа чакхьаккхар из яхь. Цул совгІа, укхаза гуттьаьар шикха гультьача команда вихьагІургберак.

Белгалдаккхи деза, Грозне хиннача чемпионате дакъа лоацаш цІи хеза бола спортсменаш хиннийта. Царех вар город Нахоловерр дунен чемпион, дунен хадалттьа юкъерча класса спорта мастер Головни Анатолий, Ленинградера дунен хадакъанта юкъерча класса спорта мастер Берников Андрей, город Ногинскера Черноцецков Анатолий, Грозвера Оспеев Борис, Степанов Алексий, кхы а дукхаберш.

СУРТА ТІА: Грозне кийна хин-моторни кхьа.

В. ПОДВОДИНА сурт.

БОКЪО ЯККХАРА

«Динамо» яхача Грознерча стадиона тІа хилар юрташкарча школьникашта юкъера «Легкая атлетика» яхача журнала хьожаль приз яккхара республикански яхьаш. Царна юкъе дакъа лоацаш хилар тІкъа шиъ команда. хІаралр котало яккхара уйла тІаерзаль яр.

Эттара хьалха къовсалар бархІшерарча школашкара командаш. Царна юкъе толаш хилар Черлененски школа спортсменаш. Ийс дистанце тІа байдача кйсазве а эттара хьалха бахьнир цигара дешархой, цул совгІа, ялх дистанцех кагирхой хьалхара разряд яккхара норматнваш кхоачашйар. 103 очко а йоакхаш бархІшерарча школашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Черленски команда. Иштта бокъо яьккхар аьхия город Рыбинске хурГйолча яхьашка дакъа лаца.

ШоллагІа моттиг Наурерча спортсменаша яьккхар. ХІаьта кхоалагІа моттиг яьйсар Урус - Мартанерчен МагІалбинерчен бархІшерарча школаша. Цу къовсаме толаш хилар Урус-Мартанера школьникаш. Бакъда, белгалбаха беза МагІалбинера дикагІбола спортсменаш, царех я 400 метр гаьна едача шоллагІа ена Арсамакова, нзаал гаьна ведача иштта шоллагІа моттиг яьккха Гандалоев.

Дикка терхам тІаозаш а сакъердаме а хилар юкъерча школашта юкъе хинна къовсам а.

Хьалхара моттиг яьккхар Гудермесерча атлеташа. Уж дакъа лоацаш хургба Рыбинске хургйолча яхьашка. Цул шин очко мара кІезигагІа яцар шоллагІа моттиг яьккхача Наурерча дешархой, кхоалагІа моттиг яьккхар Грозненски района Алхан-Калерча юкъерча школа команда.

Д. МУСАЕВ.

Гол хургъяш.

Р. АУШЕВА сурт.

УнахцІенон ди

УнахцІенон ди хІара шера чакхдаьккхар традици я хиннав дІаяттад Нохч-ГІалгІай республиканси медицински училище. Цу аргІанарча спортивни цІейна юкъе дакъа лаца укх деноцка аравьлар 700 дешархо. Хьаххе дикка уйла а яь. оттальяр из ди чакхдаккхара програмна. Цун юкъе лар топ кхоссар, яйга атлетика, футболах йола яхьаш.

Тайп - тайпарча моттигашка шоай къовсамаш дІадоладир ударниша. ядро кхувсараша, футболисташа, кхычар. БІарча дийнахьа на спортивни цІей чакхдоаккхаш къахьийгар училища аьгъ физруна, гІо дир кхыча хьехархоша.

Кхаь тайпара дІоахал долча дистанцех бовд хургбола медицински болхлой. 100—200 метр байдача, хьалха вера фельдшерски отделене дешархо Болиев Вячеслав, 400 метр байдача, мехкарех толаш хилар хургйола медсестра Джаутханова Румиса, 800 метр дистанце кагийча наха юкъе хьалхе вера Халимов Калсын.

Ядро кхоссача чІоагІагІа хилар зубоврачебни отделене дешархой Шапиов Айндия Ганрбеков Руслани.

Топ кхоссараашта юкъе котваьлар Абушайхов Султан.

Массайолча яхьех толаш хиннарг а шарайе, совгІатыш делар фельдшерски отделене дешархошта.

А. САЛИЕВ.

Къовсабелар радисташ

Радиоспортах йолча Грознерча кагирхойн кхувшбоагІарийн спортивни школе чакхъяьхар тайп-тайпарча городий гулъьача командашта юкъера радиопеленгацех йола яхьаш.

Цу къовсамашка дакъа лоацаш яр Ставрополера шин команда. Изобильный яхача городера (Ставропольский край), вай республикерча Заводской, Ленински, Октябрьски, Старопромысловски районашкера, Карабулак яхача станицера командаш.

Шин дийнахьа хилар уж яхьаш. Берригa воаккхашхой цар ханашка хьежка байтьабар кхаь группа. Командни яхьашка хьалхара моттиг яьккхар вай мехкахоша — Старопромысловски района радисташа, шоллагІа моттиг Заводской района спортсменаша, кхоалагІа хилар хьаьний — Ставрополера-1 команда.

Къаьст - къаьстача спортсменашта юкъе хиннача, къовсамашка (боккхагІчар группе) толаш хилар ставропольцаш С. Гуреева — кІаьнкашта юкъе, Т. Левикан — йоІІгашта юкъе. ШоллагІчех эттара зІамагІбарийн группашка хьалхара моттигаш яьхар И. Бирюковас,- П. Букатос, В. Корниенкос, — кхоиххе а Заводской районера.

С. ДОЦЕНКО,

Грозерча берийн кхувшбоагІарийн радиоспортах йолча техническа школа завуч.

Республика экранаш тІа

«ЦХЬАЬЧАРНА ОБЩЕЖИТИ ЛУ» «АКРОБАТ КЪУЛВАСЕДА ПОЛОСЕ» «ВОССТАНИ»

НАТАЛЬЯ Гундарева — из актерски цІи эгтара хьахка яйнай вайна экрана тІа 1972 шера «Здравствуй и прощай» яхача фильма титраш тІа. Къоначa дебютантка. Вл. Маяковске цІерагІча Московски академически театре актриса цу фильме ловзайир шин хьалхара кинороль—Наденька.

ТІехьагІа яйнай вайна актриса «Подранки», «Сладкая женщина», «Гарантирую жизнь», «Обратная связь», «Трактирщица», «Вас ожидает гражданка Никанорова», «Осенний марафон», «Срок давности» яхача а кхыча дукхача а фильмашка.

Белгалаьре цун артистичность, шоллагІа роль цецвоаккхаш ма ярра ловзае хар, дог цІена хилар, органичность — уж хІамаш да цу Іаламаьте дикача артисткана эгтара чІоагІагІа наьха терхам тІаувзараш.

Цунах а цун берригача геронех а доахкаш да кхалнахьа хоза гІулакхаш, кІезиглуш боаца вахара низ, наха хозахета а цар бІарг тІаоза а юкхьанцара органичность.

«Иштта хинна дІаэттад са творчески вахар, — йоах актрисас, — аз дилла ловзаю мутІарерча кхалнахьа ролаш, дилла а хул со рола адвокат».

«Цхьаьчарна общежити лу» яхача московски кинематографистий кердача кинолента тІа нйрттера роль ловзаю Наталья Гундаревас.

«Са героиня цІи Вера я, — йоах актрисас. ХІаьта нийса а да авторашна цунах из цІи тиллар — цун оамала чуловцам боахоица из тешаш хиларах латт. Шийна лоІаме шийна де мел дезаш дар ца деш дита а дита, из эшаш волча сага гІо де йода, из тешаш я из гІулакх тоадургхиларах, теш шие езаш а шийна безаш а вола сагъ кхетаргхиларах, теш ираз хургхиларах. Картина йоах хІара сага эш шие хьашт долаш, везаш вола сағ, тешаме доттагІа. Са дукхагІа бола къьнга, шовех бІубенна, хоза бола кхы героинаш санна яц Вера. ДІатІахьенача зІалла а доккхал доацаш, эйхье, хадела на, оамалаш дика йолаш, шийн де дезар де ша болаш я из».

Писателеи драматургеи Аркаде Инина сценарех режиссера Самсон Самсонова хьадахьча цу лирически комеде ловзаш ба кхы кІезигагІа наха бовзаш боаца, актераш — Александр Михайлов, Тамара Семина, Фрунзе Мкртчян, Виктор Павлов, Татьяна Бажая, кхыбараш. Хила из йоагтІара дукха юмор, белам, илли, хІаьта иштта композитора Евгений Дога язъяь музыка я цу кино [illegible].

СОВЕТСКИИ румынски кинематографисташа лу зрителашта «Акробат Къулбаседа полосе» яха шоай керда кинокартина.

...Къьнгa дика цирк... Укх накъа лампаш лоталой цо, зрителашта цІаькха а бІаргабойта ер бІаьшере йолаеннача хана цІи хеза хиннача артистий МарчелланигІар — да, йоІ, воІ—дезал цІаькха а зрителашта бІаргабайта. Цар кхелах эгтара хьалха дийцад «Этот грустный веселый цирк» яхача шийн фильма тІа вовзаш волча румынски режиссера Элизабет Бостона. Акма хІанз выступлениеш ю цар менеже Іомаль Фрам яха кІай ча а йолаш.

Румынски литература классика Чезара Петреску «Фрам—кІай ча» яхача романа мотивашка хьежка даь тха картина, — дувц режиссера Элизабет Бостона. — бІаьшере йолаеннача хана бахкача цирковн артистий дунеках да. Цо дувц артиста толам хиера хинна хиларах: цкъаза хетаду цунна шие из жар-птица яхача оалхазара хьесапе хьалаьдача санна. хІаьта из бера эйх. Цу произведене турпалаш циркачаш ба, царна юкъе я зІамигга чайтонг йолаш цирке Іомаль хІай ча, хІаьта цунах хиннай деррига дунена йовзаш йола клоун.

НИКАРАГУА халкъ 1979 шера гІерттар инарала Сомоса диктаторски режимана духьала. Восстанева керте эттар Сандина цІерагІа йола Къам мукъадаккхара фронт. Восстание лоъунгаш дар: «Даьнина пар гІато», «Дава е довр!» Никарагуански революце драматически событеш я ФРГ, Коста - Рика кинематографистий кердача фильма кІайла.

Малхбузенгерманские режиссера Петер Лилиентальа оттадаьд «Восстание». Репортажа жанре даьд, из, цудухьа документально достоверни а да, 1979 шера аьхки республика цхьан городе Леоне хиннача событей хроника хьегойташ а да фильм.

Сюжета кІийле я Августина Менор яхача Сомоса пропаганда Іехаваьча зІамигача сагах дола дага лаьца истори. Режиссера П. Лилиентальа политически событеех дола хьалхара картина дац «Восстание». Цул хьалхагІа дІаденнад цо чилийски халкъа фронтах дола «Котао» яха художественни фильм, хІаьта цул тІехьагІа «Махка сатем латт» яха Пеночета режимах дола картина.

В. КОВАЛЕВА,

НГІАССР [illegible]

Керда маркаш

МОСКОВСКИ ЗООПАРКА — 120 шу

Вай мехка эгтара къьналагІа йолча Московски зоопарка 120 шу дизад. Цу событена хетаь я почтови шиа марках латташ йола сери. Цар тІа да наггахьа мара кийслуш доаца хьайбаши оалхазараши. Почтови маркай сери хьаеал Мартышкови дезалерча мандрил яха маймал тІадолча 2 кепиг доаккхаш йолча конвилаца. Цар мохк Малхбузен Африка я. Цига йоакха йоацача группаех лел уж хьунашкех лоамаш районашкеи гІоала. Уж дах лаьтта а дукхагІдолча дакъе чхаранта юкъе а. ДІахо йоах антилопаш тІайола 3 кепиг доаккха маркаш. Уж я Къулбехьен Африкерча бубалех йьина.

Диъ кепиг дехача марка тІа хьагойташ я цисккй хищни млекопитающи семействах йьина ферх. Из йьинай юкъерча Азера. Іай кхойни хьунаш йоачахьа йода ферх. Геттара фу хадар кхерам болаш, кІезига йисай уж ферхаш хІанз, Іалам лорадара Дунен халкъанта юкъерча Союзах СССР-ех Цеча Книжка тІа йахьай из.

Пхи кепиг мах болча марка тІа — шийн тайпара гІаргІур. Африке Сахары кхача моттига къулбехьа доаккхача доазон тІа я цу гІаргІурай сонаш йола моттиг. Башха-дукха гІайтта лелаш яц уж.

Кердача маркай сери чаккхйоадл 20 кепиг мах а болаш попугай тІайолча маркаца. Укх марка тІа а дІахьа цІогарч долча попугайх йьина цІе когаш доа ара.

Уж ях Мексикера дахьна Парагвае кхачалца долча Америка доаккхача доазон тІа.

Укх шера Іалам лорадара Еррига российски общество шийн 60 шу дизар белгалдергда, цунца дувзаденна республика гойтаргья Нохч-ГІалгІайчерча Іаламахи хьайбаех яьца терхам тІаозаш йола коллекцеш.

П. МИНАЕВ.

ФЕ ХИЛА

Баьдеча хана машинаш совсица делаярах укх тІеххьарча 3,5 бетта массехк доккха наьнга - транспортни хатар хиннад.

Цун бахьен малагІа да аьнча, баьдеча хана машин сиха дахьла хилча йодача машина фарай сердало хьалхашкахьарча наькъа белгалара цхьа дакъа мара чуланц. Цу даькъал аракхьарадар водителa бІаргтагац.

Советски лаьлла водача хана наькъа тІара хІамаш цІаькха хьалхашка уттанмашина. Цу тІа а, нагахьа санна дуxьала йоагІача машина сердало 0,5 секунда хІама бІаргагургдоацача воакх из, цудухьа наькъа тІа яле а наьнга йисте яле а машина, гІашлочоа тІатоха тарлу цо машин.

Грозненски районе байсанна 9 сахьат дьаьнача хана Ростов — Баку наькъагІа «Жигулеца» геттара сиха дахлла воагІаш хиннача М. А. Гагиева (1570 автоколонне ва из болх беш) 760 километре кхаьчача ханна А. Х. Джанхотова лехкаш хьалха йодаш хиннача «Куларински» совхоза Т-40 трактора тІатехай машин, шаккхе водителаи шиннахьа а чубаьгІа пассажираш чІоагІа лоза а беш.

Байса яхача Урус - Мартановски района ГІойтІа—Комсомольское юртаташа юкъерча наькъагІа водаш хиннача М-412 автомашина водителa А. З. Магомедмерзоева машин тІатехай наькъа тІа лаьттача трактора. Москвича водитель чІоагІа лоза а вэь, больнице вихьав.

КІира дІадодац малар мекха а болаш машинаш лехкаш бола водителаш ГАИ болхлоша ца лувцаш. Царна массанеха а бехк а бай, гІод тох 30 соьмагара 100 соьмага кхачалца е водительски бовхьонаш дІайоах. Беха болаш лийцарашта юкъе хинийб: В. П. Яцук—ДОСААФ Октябрьски районни комитета инспектор, К. В. Асрумян — Грозненски ДРСУ слесарь, А. Х. Юсупов — шурий промышленноста объедине водитель, С. С.-А. Юнусов — Гудермесски района «Восточный» комиссий совхоза водитель, М. А. Магомадов — езача атлетика ДЮСШ директор, И. С. Исмаилов— «Курчалоевский» комисий совхоза мастер, А. А. Ахмаев — Грозобщепита продавец, Н. В. Молчанов — Грознерча станце локомотивни депо машинист, Г. К. Нальгиев, — ПАП-1 водитель, дукха кхыбараш.

ДІаоахача кІирагІа (19 апреле денз 26 апреле, кхачалца) НГІАССР наькъашка 16 автоварии хьа, 6 сағ ве а хули, 25 сага човнаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

С. А. ЗАРИАЕВ

Дукхача хана цамогаш хинначул тІехьагІа кхелхав [illegible] ветеран, граждански тІеме юкъе дакъа лоацаш хинна, республикански лоархІамера персональни пенсионер Зариаев Салаудин Адамович.

С. А. Зариаев вина 1903 шера Нохч-ГІалгІай АССР Шаьла яхача юрта. 1918 шера денз хьинаре дакъа лоацаш хиннав из Нохч-ГІалгІайчен территоре тІа Советски Іаьдала тІеххьарча къовсаме, дакъа лоацаш хиннав г. Грозни хинначa БІаьдийнахьарча тІемашка.

1921 шера С. А. Зариаев комсомоле вахав, 1923 шера из хьажаву Малхбоален къахьегамхой Московски коммунистически университете деша. 1926 шера С. А. Зариаев дІахийцав Коммунистически парте мутІарашка.

Дешарa чаккхдаьккхачул тІехьагІа 1927 шера денз 1937 шерага кхаччалца Салаудин Адамович советски партийни балха тІа хиннав, Нохчий Автономни обласга прокурор, республикански милица начальника политчаста дакъа вола помощник хиннав, хьинаре дакъа лаьцад Нохч-ГІалгІайчене колхозаш вІалагІйоххача.

1940 шера денз 1957 шера кхаччалца С. А. Зариаев болх беш хиннав тайп-тайпарча гІулакхашка НГІАССР Шалински районе а Казахски ССР Кзыл-Ордински областе а. 1957 шера денз из республикански лоархІамера персональни пенсионер ва.

Ваха а воагІаш сагІа вахачул тІехьагІа Салаудин Адамович дукха низ хьинари дІалуш хиннав общественни балха, кагьрша яккхай цо шийн вахара зІаьхий опыт кагирхошца.

Даьхено лакхе мах баь С. А. Зариаевна карагІдийначa гІулакхий. Цунна еннай Ленина орден, медалаш, «КПСС-е вола 50 шу» яхa Знак.

Салаудин Адамович Зариаев, Коммунистически парте тешаме воІ дахи тха дегашка латтаргва.

Новкъостий тоба.

Редактора зам.

М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 АПРЕЛЬ

17.10 — «[illegible]» (нохчий меттала).

17.40 — «Нохч-ГІалгІайчен дис».

20.00 — «Социалистически дехкараш. Иштта кхоачаведу уж?» (гІалгІай меттала).

20.30 — «Дисциплина — толамий ларда» (нохчий меттала).

РАДИО

28 АПРЕЛЬ

6.40 — «[illegible]» (гІалгІай меттала).

6.50 — Хоамаш. Хаоттамаш бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.18 — Передачай программа (гІалгІай меттала).

8.21 — «[illegible]» (эрсий меттала).

8.31 — «[illegible]» (эрсий меттала).

8.46 — «[illegible]». [illegible] обзор.

9.15 — «[illegible]». Беседа (гІалгІай меттала).

9.30 — «[illegible]» (нохчий меттала).

10.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).

10.01 — «ХХ-ча бІаьшеран ритмаш» яхача циклера передача (эрсий меттала).

10.40 — «[illegible]». Стихаш (нохчий меттала).

10.55 — Реклама (эрсий меттала).

18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).

18.30 — Реклама (эрсий меттала).

18.30 — «Кагирхой [illegible]» яха радиовыпуск (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — В. Скотт. «Айвенго». Радиоспектакль. 1-ра дакъа.

18.59 — Шеаттдан сарахьа.

19.27 — «[illegible]» яхача ансамбла концерт.

20.00 — [illegible].

29 АПРЕЛЬ

6.00 — «[illegible]». Очерк (гІалгІай меттала).

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.22 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

7.38 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.25 — «[illegible]» (эрсий меттала).

11.15 — «[illegible]» (эрсий меттала).

11.30 — [illegible] (эрсий меттала).

16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

16.30 — «[illegible]» (нохчий меттала).

16.00 — «[illegible]». Концерт (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гІоллен Грознен моркаш а йолаш, йоечан а йоацаш. малхбоелехьара севупде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 11—16. Грозне 14 — 16 градус йІовхал йолаш а хилен тарлу.

Кхоанен ломмен моркаш а йолаш, лаьгІо догІа а даьхаш, малхбузехьара севупде 5—10 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура байсана 0—5, дийнахьа 5—10 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; белгалхьежа секретара — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-85-01; юрта бахамаш — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаташ — 2-85-64; корректорена — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-85-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен. ерен. шоаттен деношка

СФ02199. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1991.